

A

640

—

W.

KOLOSVÁR

YÁRÓSA

KEBELBELI

TÖRVÉNYEI BÖL

ANNO 1603

(MÁSOLAT 1705-ből)

Kvár, Akad. Lta

Képfintók 1884 sz.

KOLOSVAR

VAROSA

KEBELBELI

TORVENYEI BÖL

ANNO 1603

(MÁSOLAT 1705-ből)

Kvár, Akad Lta

Kétfintok 1884 St.

41.

KOLOSVAR

VAROSA

KEBELBELI

TORVENYEI BÖL

ANNO 1603

(MÁSOLAT 1705-ből)

Kvár Akad Lta

Képfintok 1884 sz.

drva 5 f. villo p.

Haller

18²⁷/₄ 12

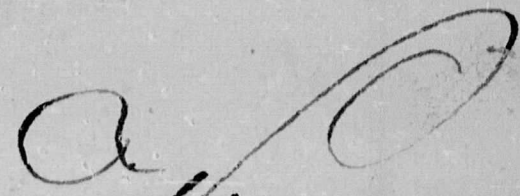
provid

4.

42

 H. Holmström Varoff
 Reklamli församling.

A'
Kološvári
SUCCESSTOROL

váló
TRACTATUS;
mely ugyan Kološváratt
in anno 1603.

A' Kološváriaknak jó mod-
jával való
Bitorakod' dolgaiól
meggyarul ismétett. —

Serva mandata, et vives.
Matt. XVIII. v. 17.

AZ OSZTOZÁS

Dolgában való

HÜTNEK FORMAJA.

Esküszöm az ELŐ Istennek,

Az Menynek Földnek Teremtőjének az

mi Urunk Jesus Krisztusnak dicsősege

sz. Atyának, hogy valami jót az
én iram: fűszem: után maradt.
tanak, mindeneket elő nevetek, és e.
elő adok, akkor mi nével neveler.
döket, mind a' hűm al, és mind mi.
sutt bővet, és hogy sem én, sem penig
mápal et nem hordattam hűrontol sem
a varjat, sem penát, sem erüstet, és sem
mi fűle ingó és ingatlan maradt, adófigomat
ibisár andot, és máf fűlet és elő nevetek,

és semmi féle gonosz indulatból, se nyíltván, se nyitván,
nem cselekedem, és másvalaki nem cselekedtem. Az minémű
Regestumot proclucalok is (mind igazak, igazán is iratta,
Isten engemet úgy segillyen!

AZ OSZTÓ BIRAKNAK MINT KELL
A' Divisiót elindítani
és kitől kell várni.

Mi Városhól választott Hűtő Divisorok. Ad-
gyuk tettekre mindenneknek a kiknek illik. Hogy paran-
csola minékünk a Kolosvári Börtölletes Tanács, hogy
az boldog emlékeztető N. N. házához el mennénk és az
minémű Ingo, és Ingatlan jóvai hólca után marattanak
azokat az eo Kegyelme igaz hűressi N. N. között, per sor-
tem Divisionis eligazítanók. Mi annakokáért engedelme-
sek lévém az eo Kegyelme parancsolatának, el mentünk
a' meg nevezett házhoz, és elsőben hivatalunk szerint, az
kiket illet az háznál forgó személlveket enő hűtel meg
előhadtuk, hogy mindennemű jót igazban
és hivetben az oszlásra elő kelthetnek, és
előhorrattak anall.

Az hűtl, meg hív, mindenféle adózottat bi-
várandókat, és kifutendókat eligazítottunk,
minden aendbéli Szolgálatnak, és Szolgálatnak
igaz fizetést megadtunk.

Ezután a' de vill jollnak osztású hűtő
váll, penát, aranyat, crüst, és hásköbéli
marhát, bost, bukat, in genere min-
den jollt ökezzelmű köit eligazítottunk.

Ezek után A' rend kíváná' hogy, mind belső külső
örökségeket is eo kegyelmek között eligazítanánk.

Elkezdvém annakokáért a' házam, és belső fő. örök-
ségenn, a' Divisionnak processusa szerint, annak igazu-
tásában ilyen rendet keövetünk.

Ezek után, Kertet, Szőlőt, Szántó földeket egymás
utamm irányára K.

DE SUCCESSIONE

Titulus Primus

Mivel hogy minden Szabad városok Törvénye
kiváltsképpen, két fundamentumon áll; Tudni illik
Privilegiumokban és az Regi Szokásokban Rend-
tartásokban. A' mi Eleink is e város fundálásáról
fogván, mindenkör arra felelt nagy szorgalmat
gondot viseltenek hogy kiváltsképpen való Szabadsá-
gokat, Privilegiumokat szerzesenek minékünk mel-
lyekkel a' város egyéb fele rendektől meg választatik.
Azon kívül is olly dicstületes rendtartásokat szabának
a' város közzé, kik a' város Szabadságának meg tar-
tására felelt hasznosok voltak. De mivel hogy az
rendtartásoknak az eo módjok üdövel vagy válto-
zásban, vagy feledékenységben mehetnek, illik nekünk
is abban munkálkodnunk hogy a' minémü rendtartásokat
az Marha Szállásban és Ösztözes dolgában meg-
től fogván követték, mellyet ki imide, ki amoda, ki is az
eo értelme szerint magjartatott, mi azt bizonyos rendben szabjuk.

Hogy amik

Hogy annakokáért eo magában a' dolgot meg érünk,
 Leg először szükség meg értenünk hogy az Marha Szállás
 kétfele: Egygyik Törvény szerint való. Az mikor az
 meg holt ember Testamentumot nem tett, és így szállott az
 marha az legközelebbi örökösekre egyenesen. Az ma
 sik pedig a' Testamentum után való. Mikoron valaki va-
 lamí marhához valakinek Testamentum tétele után jut,
 mellyek im itt rendel szölyünk:

A' MARHA SZÁLLASNAK HÁROM fele való igazságyaról.

TITULUS SECUNDUS.

Hogy annakokáért a' Törvény szerint való Marha
 szállásról szölyünk. Először, szükség meg tudni hogy az eo
 örökök, kikre a' marha szokott szállania, három rendbeliek:

Elők, A' Fiak, Leányok és Unokák.

Masod rendbeliek, Atyák, Anyák és Szüleink.

Harmad renden valók pedig, Az oldalul való Atyafiak,
 avagy azoknak gyermekj, a' kik tudni illik a' meg holt m-
 bernek legközelebbi vörserint való Atyafiaj, akár Atya,
 s, akár Anyai ágól valók legyenek.

Hogy annakokáért minden embernek holtá után
 Leg először az örökség, az egyenes Linean való fiak
 Leányok, és Unokák, kik valamig sen állanak, és találta-
 nak mind addigis soha az oldalul való Atyafiak a' hajjor-
 jókhoz marhához nem férhetnek, hanem ha affelek vagy
 nem

vólnának vagy magvok szaktadna, úgy jutnak az
után az oldalul való Atyafiak az jóknak örökösse-
géhez, úgy mind az által, ha az eo nemzetségeknél
agazattyat egyenesen arra a főre vihetik, a kitől
a meg holt személy származott, és ha arról is bizony-
sága leendő, hogy az élők mind két felől orslás Atya-
fiak vólnának, és vóltaéppon meg osztottanák egy-
mással.

Az Atyak Anyak pedig és Szülein, az eo magva
szaktatt gyermekek jól ahoz különben nem jutnac-
nak, hanem ha osztatlanak vólnak az gyermekek
kel, mert az Atya az fiainak, az fiús az Anyának csak
szinten az közte való osztásoknak előtte tartoz-
nak egymásnak köszönégesem keresni. De mikor egy-
szer az orslás meg vól közöttök, az után ha az fi-
ak magtalanul meg halnak is, nem az Atyókra Anyók-
ra, hanem a közellyebbik oldalul való Atyafiara szál-
lanak az jóvai az Törvénynek folyása szerint. És ez
otlon, az Szátság Törvényekis Melly szerint az
orslás után is az magva szaktatt gyermekeknek jóvaj
az Atyókra Anyókra visza szállanak, az közön-
es Törvényben semmi helye mintzen, mert az Mar-
ha szállás mindonkor Törvény szerint, az verseg, és
nemzetség utámmjár, és ez otlon az ilyen jók nem
az Atyókra, és Anyókra tellyességgel kik egyszer
az eo részeket fel vették, hanem az oldalul való Atya-
fiakra szállanak, mind az maga keresményével egy-
gyütt, ha Testamentum nem lesz róla. Azert az mi
Törvényünkben is az gyermekek részből az Anyók-
ra két rész száll, a Anyókra pedig harmad rész.

Ezt pedig jól esztelmiben kell venni, hogy ha az gyermekek
hármán, avvagy négyen lesznek, és azok között egygyik
meg hal, úgy marad ottan az utolsó gyermekek részbe
Attyókra, és Anyókra egy rész.

ARTICULI CORRECTI IN HOC
Tractatu de Successione sic
sequuntur ex Protocolo Civitatis.

Anno Domini 1605. DIE 19. Febr.

Domini Centum Patres deliberarunt

A'miképpen az Attyokról és Anyokról a' fiokra, és Le-
ányokra száll az eo jóvók; Azonképpen, méltó hogy, mi
Köron magtalanul el hal valakinek fia, vagy leánya, tehát
minden jóvaiból az élő Atyának két része jusson; azonkép-
pen az Anyának az harmad rész jusson; Illy ok alau, hogy:
A' hol több a' magzat eggynél, ott a' meg holt magzatról
az másokra, avvagy, a' mennyin volnaának azokra száll
Vegezetre, az utolsóról száll az fűleire, hogy nem csak az
Attyókra, és Anyókra száll ez után viszsa, hanem az Un-
kákról is a' jobb Attyókra, és jobb Anyókra, és mind fellyebb.

A' VALASZTOT OSZTÓ

Uramrol és Tisztekröl

Titulus Tertius.

Hogy pedig minden Osztózás jó moddal, és Törvény

Szerint mennyen véghez végeztesse hogy affele Osztózás
nyolcz Választott ember által mennyen végben kiknek
nevek a Város Könyvében fel legyen írva, kiket ha
valamikor valami Osztózásra hírnak, a mennyit az
ket Osztó fél kíván, avvagy a dolognak mi volta sze-
rint, a mennyin szükségesek lesznek, amnyin mennyenek.
Es minnek eleotte az Osztózáshoz kezdenének leg elő-
ször, azokat a kiket illik, tisztek szerint meg eskessék
hogy minden némi márhákok az Osztózásra elő ad-
nak, és elő neveznek.

Anno 1609. Die 14 Februarii Deliberatio
per Dominos Iudices.

Hogy ennek utánna Convocatoria sedulat ne adgyanak
a Divisorok a rész kiadó személynek, hanem ha
az Tanácsból Commissiojok leszen volna, és hogy az el-
igazítando' dolgot ha eo kegyelmek a Divisorokra mu-
tatnák, úgy mennyen el a Divisióra, hanem ha mind
a két fél jöne a Praefectushoz, melly Actor a Divisio
eleott leszen, és ex consensu ambarum partium mennye-
nek el az hivatalra.

2. A... ügyeket lássák meg, és azoknak meg
szerefeire legyen gondgyok.

3. Az Testamentum felől értekezzenek

4. Ha valamellyik félnek valami különvaló Igas-
sága lenne, azt el igazítsák.

5. Az Asztal terítéshez fogjanak, az ide alább
meg irt mód szerint.

6. Az Derek osztózt vigyék végben, annak magyarázatára

7. A hol pedig történik hogy az Orszózo Atyafiak az derék orszózásham meg alkumának egymással, de valami részéből meg nem egygyezhemenek, az Orszó Uraim mind által a derék orszóást végben vigyék közötök. A' miről pedig meg nem alkhamának, az vessék annak utáma az Törvénynek. De valami kicsin dolynak akadályával a' derék orszóást nem illik hátra hadnj és meg halonit.

Anno 1611. Die 19. Febr. Supplementum.
In Instructionem Civitatis negotio successionis compositum, pertinet in hunc Articulum 3tium Constitutionis Civitatis. &c.

8. Ha pedig engedetlen Atyafiak találarnának, kik az Orszóást admittalnj, és az Igasságnak állami né akarnának, tehát az Exponens, avagy Káros fél Supplicatio módgyára írva kívámyon a' Tanátsól segítséget, hogy parancsollyanak eo kegyelme, hogy az Orszó Birák oda memyenek, és meg balgarván mind az két félt, meg itillyék, és ha kívántatik Appellatio banis bocsássák a' Tanatrig, ott a' Resolutio szerint az utam igazitást is tegyenek annak, a' kinek a' Törvény meg itily.

9. De a Valasztott Uraim minden Orszózásban jól észekben vegyék, hogy olyaknak részt adgyanak, a' kik az eo vérségeinek igazatit bizonyoson meg nem megathattyák, a' homan az Város Tárházának is kara követhetnek.

10. Arrais vigyazzanak Hogy egyéb városokból, falukból, a' melly formán ide részt nem adnak, oda se itillyenek részt. Mert a'

Mert hogy a mint a 'házasságnak' Főuránya
 vagyon külön a meg holt Gyermekeknek min.
 Dennémű Iovak alá örökség, vagy pedig
 egyébféle Marha, az ő Attyjára vagy Attyjára
 ra száll, és így az itt való vér szerint való At-
 tyafiainak semmit nem adnak, hanem a vér
 az örökség mellől, és minden Iovak mellől, a 'török'
 igazságok volna, és vesztetik, mi nálunk pedig
 különben vagyon, mert a 'török' az adja Gyermekeit
 a másikkal szálalnak. - Ha mind meg halnak, az
 Attyjának az utolsó Gyermekeinek Iováiból két
 része, az Attyjának egy harmada jut. Így azért
 a 'házasság' magának max. az utolsó adót, melyek
 a 'vér' szerint való Attyfiakat illetné, nem pörk-
 ség ő nekik min. valamit ezután meg itélne
 a 'városnak' Főuránya szerint. -

11.) Harmadszor a 'házasság' az Attyfiain Gyer-
 mekeinek része nem ad, és azért ő is itt nem bír-
 het; köztünk pedig ha a 'vér' ségét meg mutatná,
 annak része adnak, ha egyéb városokból közelbe
 volna. -

12.) A 'házasság' annak felette a 'város' a 'vér'
 is, és meg nem adja az itt való Attyfiának igaz-
 ságot, akár magok fáradásig, akár 'házas'ig,
 akár

10.

akár mi tüftesség uton keresztet is Javo-
rat; a magva szakadt Átyafiai. Ez azért vi-
gyáramat hogy a mely nemzetből semmit ide
nem foglaltatnak, öli üressen bocsátsák.-
Miert hogy a Decretum tartása szerint Darz^{2a}
31. 65. külön & különben módon fogott egy or-
szágban, aronképpen némely városban; a
Prorogatoria foglaltatni, hogy nem minis más
városba, melybe öli viszontag arra való le-
pest adni nem tartozunk ö nélkül.-

13) Mchereven pedig ha marad valamely ö-
víg, & gyermekét küi, amál jobb nem léven,
ha a Hárban tsak egy seggeleni, halját is
vivását, élő gyermeknek mondatik, & a "Golya"
ves, is ha al halis, a meg maradt Amyd, az
ö Harmados Jufa szerint vést vehet, aronképpen
az Átyái.-

14) A'mmit Datori Sabor ö Felsége, az ország
Fjedelme Parátsival exactissime dicatáltatta,
Parátsival vigerte; hogy a Prorogatoria levél a
vix szerint való Átyafiai ellen, semmit nem fog-
fragat, imis valamü vést vajon meg hol Átyafiai
Javában. Iöt effile Prorogatoria Levél, melyet a
Divisiót akarla némely meg állítani, a városnak
rendelgá-

rendelése elleni, vagyon, holott minden Árvá..
nak Tutor adatik. - Ammaloláért a városnak
régijö elölása, szabadvága és rendtartása perime,
Lutéri, prosgatorii, nihil obstantibus, az expo..
nensnek igazságát a mi vagyon el igazítka..
sál, és igazságát is polgáltathajók. -

Az országról

Titulus Quartus.

1.) Micsit hogy a Marha szállásnak miképpen
a vérségneli fundamentuma a tisztasága, há..
Zasulá, a régi elvált, egy végerő, és mi nékül
kérrel lére adtak, hogy a lét beftak egyben
Zarstallodása perime, mind a lét chemelynek
Jovaii, mind ingol, mind ingatlanok mindeneftől
egyben elegedjének és egybe legyenek, akár ös..
től maradtak, akár maga levet mémmi volná..
nak. - Mely, miképpen hoz a Dérfei métróv..
gost chemely az asronyi állatnál, azonképpen
a törönséges Jolmat, birtokhoz helyebb való
töröi vagyon, mert a Dérfei mindennek lét re..
re, az asrony ember való harmados. -

2.) Amikor látszik ha valamely Férfinak Felesége meg hal, és Gyermeke nem maradnak tartozik a Felesége Általjaínak az ő Nem-, és ségének igazáttya szerint a' harmadot ki adni, hasonlóképpen ha a' Férfi meg hal, és maga marad, a' felesége tartozik a' két részt ki adni, azénak a' kinek illik, helyén maradván mindazáltal a' város Privilegiuma.

3.) Ha pedig a' meg halt személynek Gyermekei maradnak, mikelölte Házafőre menne a' Gyermekek Anyja harmadát tartozik felá, szerint ki adni és ki mutatni. Azonképpen az Állati állat, mikelölte más Férfhez még, tartozik Gyermekek a' két részt ki adni.

4.) De mikelölte az öplá, az Állati állat, és Gyermekei közt véghez menne, a' városnak régi szokása szerint az övezet, nek ilyen külön való igazságok voltak.

Hogy
Lj

Hogy az ide alá meg'irt marháknak mindenik fél-
jében egygyet egygyet az eo harmadgyokon kívül,
előbb elvehetnénk. *Illyen módon.* Leg elsőbenn,
eggy asztalra eggy szőnyögöt, és eggy abroncz teniszre-
nek, mellyre az ide alá meg'irt jóknak sem az jobbik-
ját, sem az rosszabbikját. hanem a közép szerűjét
rakják. Eggy kamrát, eggy Tanyért, eggy Tálat, eggy
ezüst pohárt, eggy ezüst kalánt, eggy kendőt, eggy
vánkoszt, eggy derekalt, két lepedőt, eggy paplant, eo
maga az özvegy a mindennapi viselő ruhájában
léven, mellyek mindenestől minden része kívül az Als-
szőnyagnak jutnak.

6. Ebben pedig illyen mód tartassék.
Hogy ha afféle marháknak a száma csak négyig
való volna, avvagy annál kevesebb, tehát négybeol,
avvagy kevesebből semmit az asztalra ne rakjanak
hanem csak abban kövessék ezt, a melly féle marhá-
kban eggy félékben negynek feletté vagon.

Hasonlóképpen ezen mód tartassék akkor is mi-
kor az Alsőszőny az eo Uranak Attyafiaival artozik.

7. Az mi pedig a ruhazatot illeti az akar-
sók, akár kevés legyen, akár csak eggy is mindenek-
ből egygyet egygyet adgyanak az Alsőszőnyagnak, nem
az jobbikat mind az által sem az alábbvalót, hanem az
közép rendűt az eo harmadgyán kívül, tudni illik; eggy
szőnyag két bokor kapcsol együtt; eggy gerzencs,
vagy eggy palástot.

8. Ezekhez

8. Ezek megh léven, az után minden nemű
jokot, Ingokát, és Ingarlanokát, a harminnével nevezet-
senek, három egyenes és egy arámyu részre osztanak
mellynek a' harmada az Álszónynak, az két része pedig
az gyermekeknek, vagy ha a' gyermekek nem volnaak,
az bldalul való Atyafiaknak jusson.

9. Az Örökségnek osztásában pedig az
Atyai ház, mindenkör a' külsőbbik fiának, avagy az
fiak nem lévén a' külsőbbik leánynak, a' kik egy Atya-
ból valók, engedtessek. Így hogy: az választásban min-
denik a' göről mindenkör a' külsőbbiknek legyen szabadsága
illy ok alau, hogy a' reobbit az eo részekről, eois az barna-
böcsűjé szent, mely az üdöhez képest legyen, tanoszeke-
tendő, és három nap alau, vagy kess pénzel, vagy kess-
pénz erő marhákkal meg elégittenj. Ha pedig a' külső-
bik magához nem akarja váltani, avo egy szegény sége-
miatt nem válhatná, tehát a' ki eo eleott a' reobbi kezeott
külsőbbik idejü, az Atyai házat szabadszon magához
válthattya, Kinek mind az által mindenkör az ferssag-
nak méltóság járjon eleol.

10. Ahol pedig két ház volna a' melyik job-
a' külsőbbik ferssiak, a' másik pedig a' külsőbbik leánynak
jut, ha szintén többem volna a' is az ferssiak: De ha am-
a' ház, hogy mindenkör örökörnek jurbat egy egy, tehát
mindenkör

Ha két ház van
a' külsőbbik fi-
a' és leány

mindenkinek házat kell adni: Ugy mind az által, hogy
a külsőbbieknek mindenkor szabad választása legyen.

11. Ha pedig a ház tagas és sok épület
vagyjon rajta, hogj jó alkalmatossággal egygyütt
sokan lakhatnának benne, azokat pedig, a kiket az
meg választása illeme, vagy nem akarnak, vagy nem is
válnak magokhoz, tehát annyi részre osztják,
a mennyire alkalmatoson osthattyák, kinek kinek
benne lakására, és mindenik részt az birhassa la-
kásul, a kit illet.

12. Mivel hogj pedig a Decretum tar-
tása szerint az Ortozatlan egy testvér Atyafiak
között az Ortlásnak nem hosszú perrel; hanem az-
ra rendeltetett emberek által kell végben menni:
Tegyen hogj: Ha az Ortozó Atyafiak közül
valamellyik hosszú perre mutatnais; De a Tanács
avvagy Orto Uraim ezekbenn vennék, hogj a több
Atyafiat csak fárasztani akarja, tehát az eo Con-
tradicalásának semmi helye ne lehessen, hanem úgy
mint atyafiak között az Ortlás az vérségnek módja
szerint megyen végben, mert nem méltó hogj az egy
aranyu örökösök között valamellyik az másikat
hosszu törvémmel keresse az, az mi az ellenkezo
fellel eoreot egygy arant illetj.

Egy-
Egy

EGYNEHANY CZIKKE lyekreol kikre az Olstozásban szükséges vigyázni

Titulus Quintus

I. Történik gyakorta, hogy valamelly szegény ember kinek semmi nemű marhája és öröksége nincsen, gazdag Afszony embert el vészen, és így a házasság által más idegen jókban száll. Ha azért ez illyen férfi magtalan meg hal, és az utáim az Atyafiai öröklést kívánják. Itoha az két rész fellyeb való a harmadnál, mind az által a jóknak eredetire kell neznj, hogy azoknak tulajdonsága, ne az szegény embernek Atyafiaira; hanem az gazdag Afszony harmadgyára tessen vészs a, meg fizessem mind az által az Atyafiaknak, az örökségeinek botűje szerint a két részt, vagy kess pénzel, vagy egyéb pénze erő marhákkal, hogy az Örökl maratt örökség ekképpenn, más nemzetre ne szálljon, és el ne szakadgyon, kiben az városnak régi meg rögzött rend tartását kell el követnő.

2. Ha melly férfi másodszor, harmadszor vagy negyedszer házasságra megyen, s az elebbi Feleség idejében csinalt adományban hever, és az alatt meg tört

nendik

nendőik hálni; Tehát az utolsó Felserége, a kinek idejébe
 semmi adósságot nem csinált, az Öszlasiak idején lát-
 van hogy az eo Östöl maradt, és minden egyéb féle
 jóvai, a kiket Ura mellé vitt olly veszedelemben kieszé-
 nének lenni, hogy ha azokat az Ura jóvaival össze e-
 legyitené, hogy az eo marhája is az adósságnak sok-
 volta miatt mind oda lenne, és ezokor az maga jóvaj-
 val akarja törni; az ollyan dologban az régiek azt
 követék, hogy ha az Alsóony az maga östöl maradt
 jóvai mellett, valamiket az Urához házassága által
 vira, akarja meg maradni, és az eo Ura jóvaiból való
 harmadgyának békét akar hadni, mind a két részre
 szabadsága lehet, valamellyiket akarja követni; Mer-
 ugyanis, nem illetlen dolog hogy ha eo minden szol-
 galattya, kit az Urával telenkedés hátra hagyva,
 semmi jutalmat nem akarja venni, hogy így az ma-
 gáért, mint az eleve bánat nélkül bírassa.

Ebben pedig az is el ne halgassak az Va-
 lasztott Östöl Uraim, hanem az ollyan Alsóonyi állat-
 nak Jegy ruháit, és egyéb jókat, kit az Ura az el há-
 lasnak östölért neki ajándékom adott, mindeneket neki
 meg adgyanak. A'hol ezt is Szükség eszünkben
 venni, hogy ha az ollyan Alsóony meg hal, tehát csak
 az eo több Szülcei gyermekekre, vagy ha azok nem vol-

az Alsóony
 ha meg hal
 az eo jegy
 Sajánatai
 re kell ma-
 radni.

nának, az eo orzlo Atyafiaira szállanak minden jóvaj.

3. Ezis szokott történni, hogy valamelly férfi
gyakran házasulván, es az első gyermekre wijab mostoha
Anyát hozván, a' házat, melly az örökségnek a' feje, av-
vagy az előbbi Felesége idejében kereszte, avvagy az e-
lőbbi Felesége után, a' kitől gyermekei maradtanak,
házassága után bírja, Ha azért egy néhány Felesé-
gétől külömb külömb gyermekei vadnak, mindenkör
az a' szokás hogy azoké a' gyermekeket legien a' ház
a' kinek vagy az Anyaké volt, vagy annak idejében
szerzette az Anyok, mert holott eok előbb való örökök
nem méltó hogy az eo igazságokban meg fogyathozzanak.

4. Mikor a' férfi magtalan meg hal,
es az oldalúl való Atyafiak a' két részt az Alsószon-
tól ki akarnak venni, látván az Alsószonynak ember-
séges gondviselése, ha kívánja tollók Szolgálatját,
s valamivel az eo maga részén kívüli meg akarnák
látogatni, az magok emberseges jóakarattokban áll.

AZ ARUAK TARTASAROL Titulus sextus.

1. Továbbá, Szükség erről is szólunk hogy gyakran
az Atyák Anyák, gyermekeiből való szeretetekből
nem kívánják hogy az eo gyermekek tartás ára valamit

Tendellyel

Hogy egy néhány
Feleséget venni
a' férfi s azot-
tól gyermekien
nemek: az mell-
Feleségeket i-
dejében sor-
zette az szót
attól valóra
szálljon.

rendelvények, látván hogy az utanis azok lennének
örökösök. Ha amaliokáért ez idő alatt az gyer-
mekek meg törmének halni, és az Atyafiak a ke-
resről eljönének, az Orzláskor az olyan Atya, an-
vagy Anya az eo költéget mutatván, az Orzo-
táram jó lelki ismeret szerint való intőzés után tar-
toznak a költéget az gyermekek részéből vis-
za fordítamj. De ha az eleott, minék eleotte a gyermek
meg holt, semmi orzolás kösöttök nem volt, tehát az tar-
tásért nemis szükség semmit fizetm, mert az tartás az
közönseges jótól leott.

2. Ezis gyakran meg'esik hogy az A-
tyak gyermeküket ki házasitták az eo állapot
tyolnak mi volt a szerint, és azoknak öltözetkire ke-
vönis költének, ez alatt pedig a több gyermekek az
Atyok házában maradtak, Atyok Anyok el bálnak.
Mivel hogy pedig az egy aramnyu részek között,
egy aramnyu Orzláskor kell lenm, Illikessé-
vemiünk miképpem tartassék meg ez egy aramnyu-
ság a gyermekek között, mellyben az régiség
azt követte, hogy a közönseges jótól fel orzta-
sának eleotte, a több gyermekük is mindeniknek
annyit rendelvények meg'egzőjére, s öltözetkire

Ha sokat köl-
tött valamellyik
gyermekre a
ról való öltö-
zésre

az meg

a' mennyit a' másokra költött. volt.

III. Ha pedig a' marha olly kevés volna, hogy mindeniknek menyelicozójere, és ruházatyára egygy arany nem jutna, tehát, a' mit a' ki házasságra szemé lly elvitt tartozzék a' közönséges jók közötté viszkra hozni, az osztásra, melyekből eois csak annyit vehessen el, a' menny a' több Atyafiak részére külön külön jutna, hogy eképp az egy aranyuság, mely az Atyafiakat meg nem háborítja, meg tartassék.

4. Ha pedig neveletlen arva maradna, tehát, azoknak a' marháknak mi voltához képest tartásokra az eo ideiek szerint, mint két ágra, az közönséges jókból költséget rendellyenek. Az ferfi gyermekeknek Tizenket esztendeig, A Leányzóknak pedig hetedik esztendeigh. kik ilyen módon rendellyenek költséget, tudni illik, a' hol kevés a' marha, a' ferfi gyermeknek első esztendőre tartásán a' tizenket forintot, másodikra tizen egygyet, harmadikra tízet, es így eléb elébb, minden esztendőre egy egy forinttal kevesebbet. A Leányzóknak pedig első esztendőre hét forintot, másodikra hatot, harmadikra eotot, és a' több esztendőkre azöképpen minde mikre egy egy forinttal kevesebbet tudván, az ei rendelt esztendeigh a' szerint adgyanak költséget.

5. Eltelvén pedig a' tartásnak szabott ideje ha az Atya, vagy Anya a' gyermekeknek Deákrag

tanítására

Ferfi gyermek
nek tartására
még tudgyanak
fel, esztendőnként
való tartására
Leányzóknak még

tanulásaia valami derekas summa költsége, tehát az
summa nem csak a' gyermekek részében, a' kikre köl-
tötenek; hanem az Apjok Anyok részében is, kinek
kinek az eo része szerint hajollyon.

AZ ASSZONYI ALLATOKRÓL es Leányzókrol, kik külső Nemes emberhez mennek férjhez; Titulus Septimus

AZ régi Szent királyok kik az Orszá-
got három részre osztottak, tudni illik: Nemességbé
Parasztagban es Városi rendben. Mindenik kö-
lombkülöbféle törvényekkel új rekerítették el egy-
mástól, hogy semmi elegyedés közöttök ne lenne, es
mind a' Nemességet, mind a' parasztagot a' városi
rendtől elválasztván, külömb rendtartást törvent
es Privilegiumot adának azoknak a' kik köfal
közze szorúltanak. Melly városi rendet
a' bennevalóknak egygyességeről neveztének *(Civitas)*
nak, ezért hogy egy arannyu törvénnyel elnek, es
egy arannyu méltósággal bírnak egymást.

quasi: Civium
unitas.

2. AZ Nemességet pedig mint méltóságot
Személyeket, mind törvénnyel, mind helybeli helyen
ékesítették, es ez egész országnak birodalmát né-

Király

Kiekk engedték, hogy mezőben lakván az országot eoriz-
 nek, és annak hasznát derékképpen eoriz vették. Seot Fe-
 jedelmeket is közüllők válszomának, Ezeket erősebb tö-
 vényekkel ékesítették is meg, és nagyobb szabadságban
 akarták hogy lakjanak, Így azért a' nemességet
 kiknek a' parancsot alájok vetették, a' városi rend-
 től olly módon válszomak el, hogy főképpen itt Er-
 délyben a' nemességet nem akarták hogy városban
 szálljanak. A' városiakot is pediglen igen eltávo-
 ztatták, hogy az eo egygyességeket, melly az egy arány-
 nyu személlyeknek egyenlőségében áll, meg ne bábo-
 rítanak avval, hogy nagyobb méltóságú személlyeket
 hadnának közikben szállani, ennek okiáért nem bo-
 csátották be a' külső nemességet közikben, hogy az
 köztök való egygyességet nem akarták meg elegyíteni.

3 Ezt az egygyességet azért, miképpen hogy
 ezis a' város az eo fundáltatásától fogva ekképpent ar-
 totta meg, hogy külső Nemes embert senkit be nem vett,
 hanemha születése szerint való városi fia volt, mostanis
 semmi szin alá be nem hozattya, és semmi örökös, av-
 vagy állandó igazságokat azoknak nem engedhet, hogy
 az eo Uniojok, avagy egygyességek fel ne bomollyon.

4 Miert pedig hogy lauyák, hogy a' nemes
 népek valami szükségből az eo humyokat elhagyva,
 házasság által akarnak be férkezni, és magoknak ita be-
 tulajdonoságot keresni, az városban, és ekképpem, az

egy gyességet jövődöbenn fel háborítam. Ilyenmá-
 valy ántának idején eleit véménk, miképpen a mi
 eleinkis ez vároznak fundáltatásáról fogván, mind ez
 ideiglen megh tartották: Mostanis teozozett, és eo-
 rökke megh maradandóképpem közönséges akarata-
 ból, eggy értelemről, meg változhatatlanul elvege-
 tetta, hogy miképpem a városi népek, az eo meg holt
 nemes ember Atyafia jószágának bírása nem bo-
 csattatnak, és a városi Atyafiának a nemes józaga-
 birni nem bagygyák; Azonképpen, az melly örövegy
 Alszony, avvagy leányzó, ha külső Nemes emberhez
 megyen, avvagy emekt eleotte ment volna, semmi eo-
 rökseget a városi házbann öröksegbenn veisége uca
 a férjéhez ne vihetea legyen se ne vihessen jövődöbenn,
 az ingó marhákból való részen kívül, még ha gyerme-
 ki lemménekis, Seot a meg holt Atyának, avvagy
 ferfiának öröksegbenn az olyan nemes ember be se
 szállhasson, se menyekerevjet benne véghez ne vihesse.
 hogj jövődöbenn valami foglalásra, avvagy tulajdon-
 ságra ne műlogathasson. Holn így az Alszonyi ál-
 lac nemes emberhez menvem, a városi rendet meggyarast
 által hagyja, és azért a nemesseget, kit az Ura által ca-
 lalt, immar nem városi; hanem külső személynek nevezetik.

5. Ha penigh ez ellen valamellyik vettienek

avvagy leányzó, avvagy Eozvegy ~~Alszony~~ tehát az eo re-
sze örökségének el vesztésével bűnhődgyék, kit a város
maga számára az engedelmiséget mrigyarást el foglalt

~~6. Hogy~~ pedig ez ellen senki titkon ne cse-
lekedgyék, és tudatlansággal magát senki ne ment-
hesse, titkon, avvagy szürdékban menyekezöt ne,
csinálhasson, az régi szokás és rendtartás ellen, hanem
az hitles előtt egy héttel a' Prædikátorok által az
Eggyházban ki hirdettessék, ha az olyan házassá-
landó személy városi rend-é, avvagy külső nemes em-
ber, meg érték. Ennek penglen poenaja, a' Törvény
ellen való házasságnak büntetése, valaki által hágya,
melly mi nálunk a' városból való számki veres, ugy mint
afféle engedelten személyek ellen rendeltetett. A' Præ-
dikátorok pengh a' Biro, és Tanács hűre nélkül afféle
idegen, és ismeretlen személyt Tisztelnék el vesztés a-
lat ne mérészellyenek ki hirdetni, hogy ekképpen az
valóban való Eggyesség, mellytől a' Közönseges békeség
függ a' városiaknak egy arányu vóltokból, örökien,
és allandó legyen.

MASODIK RÉSZ
A' TESTAMENTUM UTAN
való Marha szállásról.

Elsőbe

Elsőben; A' Testamentumról, és egymáske-
zei való Végezésokról.

Titulus Octavus

*Testamen-
tumról.*

I. Eddig a' Törvény szerint való Mar-
ha szallásról szólottunk. Imma' a' rend kíván-
nya hogy, a' Testamentum után valókról, és egytéb a'
hoz tartozó dolgokról szóljunk. Mert gy'akkor
történik, hogy valamelly ember veszi észében, hogy
sem mi nemű Törvény szerinti való maradékj mintsenek
es' ez okon minden jovi felől vagy Testamentumot
teszen, vagy másokkal végez, és azokat hagygya eo-
rökösöknek a' kiket eo akar. Mellyben szorgal-
matosan szükre'g a' Testamentumnak, avvagy egyébfele
végezésnek mi voltat meg vizsgálmi, hogy a' kiket
illet a' dolog, bősztűt, és kárt ne vallyanak. Ez o-
kért. A' Ki Testamentumot, avvagy egyéb végezést
csinál, igen meg lássa hogy valakinek őstől ma-
rattat ne hagygyon, a' kit eo nem kereset, mert az
ilyen Testamentumnak semmi helye s, ereje né' lehet.

II. Miert hogy pemigh minden ember
a' kit maga fáradsága, munkája, avvagy házas-
sága után is találhat, abból Szabadon Szajhat az
Kinek akar, és végezhet akarkivel, ha az maga keres
menyességre.

mennyéről tesszen Testamentumot, mindenkor, és mindenütt helye legyen, akár férfi, s akár Állományi állat legyen, akár Hinekis ellene mondása, avagy tilalma ellene nem állva.

3. Ez en módott kell követni a' kétfelközött való végeztésekben is, mikor egygyik a' másikkal alkuvás szertint végez, avagy a' jótának egygyik félről a' másikra való szállásáról vallást tesszenek egymásnak. Mert holott minden Testamentum végzés, és vallás tétel azoknak, kik cselekednek, szabad akaratyok szerint kelljenek származni. Az onképpen, mindenik jól meg lássa, hogy a' miről Testamentumot, végezést, avagy vallást tesszen, azoknak elidegenítése való szabadságais lehessen. Mert hogy, a' melly Testamentumot város törvénye ellen tesszen, kivel senki nem bír, ellene sem maradhat, amaki senki, arra szabadsága minse, ez okait meg nem állhat.

4. Holott pedig ez is történik, hogy az házasságban élő személyek, egygyik az másikhoz való szeretelméből, vagy egyéb okokból is egymásnak kedvestkedni akarnak. Az olyanok, ha az magok keresményéből egymásnak az eo törvényszerint való részeket kívülről való amit akarnak, magok és gyermekeket holtá után hadni és egy másnak végezni, arról jó idején Testamentumokkal, vagy egyéb vallás tétélekkel életükben gondot viselbernek, hogy holtá után az Atyafiak között egyenestenség, és per parvar ne következze.

A' Intorsióról.

A TUTOR SAGR^o

Titulus Nonus.

Mivel hogy gyakorta történik, hogy mind a férfi, s mind az Alsószonyi állat meg hal, és apró neveletlen árvákat hadnak utánok, avagy ha az Anyók megh maradis, de az Atya látván hogy né elégséges, és nem illendő az árvák gondviselésére. Neha pedig senki nem találta a ki a Tutor ságot magára venne; Ez okom, hogy az árvák vagy nevelendőségbe vagy marhájukban meg ne fogyatkozzanak gondviselő nélkül, az Atyók szokta ezeket Testamentumban olly Tutorok gondviselésé alá hadnj, a kit akar. Onnat vagyon hogy a régiek három félének mondták a Tutor ságot.

A Első. A Törvény szerint való.

Második. Testamentum szerint való.

Harmadik. Olly Tutor ság, kit a Fejedelem, avagy a Birák adnak.

2. A Törvény szerint való Tutor ság azokat illeti; a kiknek a meg holt emberrel egygy aránt való vérségek vagyon az marha szállásban, s a kiket legközelebb az árváknak gondviselésé illet, ugymint, az meg holtanak Bátyjai, Öccsej, az vérség gradusának szabad határig: Avagy azok nem lévén, az árvák

nak Anyokról való Bányok. Mert az Asszonyi al-
latok, az eo gjenge bajlándó állapotokért, mind pedig
hogj másnak tudni illik, az férfiaknak birtokot ala-
vadnaki-vevére, a' Tutorságot nem viselhetik, és ezek
a' Törvényszerint való Tutoresok leg első, hanem ha bizo-
nyos okokból, mellyek a' Decretumban meg vadnak írva,
a' Tutorságtól elrekeszternek.

3. Noha pedig az Asszonyi állapotokat nem
illeti az Tutorságh, mind az által ha az Anyák olyak
hogj az árvák jóvait el nem téliozolják, ha szmiren
ferjhez mennének is, nem illik a' Tutorságtól meg fogj,
Ha pedig len Kétfőben történnék, és az Atyók Testa-
mentumos Tutors nem haccak, s Törvényszerint való Tutors
nem léend, tartozik a' Tanács Tutors néhij rendelni.

4. Az Testamentumos Tutorság semigh olyan,
Mikor valamelly Atya halálának eleotte látván hogj
olly Atyafi az eo nemzetségében mintzenek, kik
arra valóik volnának, az eo árvaimati gondviselé-
seire valamelly idegen személyt rendel, és vall, a' kit
arra illendonek itil lemj. Istelly Testamentum tal-
ha bosszú, avvagy egyéb külső indulatok nélkül leszén,
helyben marad, és meg tartatik. De ha az Törvény

5. szerint való Tutorsággal nyilván ellenkezik, a' mint gjak-
rann vagjon, hogj egygyik Atyafi a' másikat gjölöven,
hogj az eo jóvair one reája; hanem inkább más idegenre szal-
lyanak, irigységből, az Atyafianak gyala'zattjai a' más
idegemek bagygya a' Tutorságot; Ez így lóden, az Tör-

vény szerint való Tutort nem kell meg venni; Mellyben
mind azon által a Birák a közönséges Decretumbeli
Törvényt vizsgálják.

6. Ha azért immáron Sem Testamentumot
Sem Törvény szerint való Tutor nem találtak, vagy
bizonyos okokból, nem illendőnek ítéltek, tehát a Tanács
Itentől adatott Tishti szerint, tartozik az árvák fogja-
kozásának eleit venni, és az árvának mind maradják
s mind magok gondviselésére, bizonyos meg hiti embert
rendeljük.

7. Holott pedig minden Tutor az kö-
zönséges törvények szerint, híven tartozik a Tutor
ságnak gondgjár viselni, Minek előtte a Tutorághoz
nyúlva, minden némi jókat, örökségeket, házi eszközö-
ket, Aranyat, Ezüstöt, Kész pénzt, valami vagyon, kee-
Tanácsbéli Polgár előtt, a Város Notariussával, vagy
a ki helyében leme, mindenneket Szorgalmasan fel-
írattasson, és ha szükség lesz, azokatis, liik az Aty-
tyoknak halálakor mind el temetéseig, a házban vol-
tának, avvagy a költségeket kérekben vettek, meg es-
ketessék, hogy valakit az meg holt személy hagyott
minden titkolás, és rejtgetés nélkül elő adgyak.

Ezek meg levem, mint hogy az árvák nevelésének
az Inventator Uraim meg itillyék mint kellessék szöni
fel íratni, a mi tudni illik üdövel meg ne vesné, és mit kel-
lessék csak böcsüje szerint fel íratni;

8. Mint hogy pedig az örökségek ugymint
szőlők, szarv földek, kertek, és egyéb affélék, ingyem,
semmi hasznót nem adnak, azokról a Tutor semmi Bámot
nem

nem tartozik adni, de hogy el ne pusztuljanak, arról nagy gondviselésnek kell lenni; mert ha gondviseléstelenül hagynánk tehen, az árvaivak, úgy az, kiknek elégedendő okuk nem adható, tartozik a Kárrt éppen meg fizetni.

Eztis szükség a Tutornak eszébe venni; hogy maga a szétől az árvaikat ne méréséllgen semmi adosságot senkinek fizetni; hanem hogy ha Törvény el el érik rajta, úgy orzán illendő lehet az eo Szám adások; és be kell a Tutortól venni.

9. Valamit pedig a háznak épületre költészámban be kell venni illy ok alatt, hogy ha az ház oly a ki költségnélkül hasznát terem, Kiből az Adót esztendőnkint meg fizetheti, és az háznak is építése re, és meg tartására elégedendő, az olyan jóvedelemről a Tutor tartozik Számot adni, és a mi marad, az árva Számára éppen meg tartani, a minéműek az pinésék, süetoházak, és ehhez hasonlók.

10. A Gjümöls kerteknek pedig hasznok mivel hogy bizonytalan, és őzéssel sötény tartással gondviselést kíván, nincs hogy amakk el költése az árvaikkal köz, arról sem tartozik a Tutor semmi Számot adni, mert méltó hogy eois fácskájának, munkálkodásának valami jutalmat vegye.

AZ ÖRÖKSÉGEKNEK ELADÁSÁRÓL, ÉS ZÁLAGOSÍTÁSÁRÓL.

Titulus Decimus.

I. Jóllehet az örökségeknek elidegenítését gyakran szükséges, és méltó okok lehetnek, mind az által nagy sokan törkorság, és bujaság után vevő

magokat, gyakran pedig az igaz örökségeknek successiójokat ingyelvém, az jókban gonosz lelki ismeret által, különbségül szímmel az véreknek nyilván való károokra, nem csak az magok kezesményeket, hanem az őről maradt örökségeket is szökták, vagy örök árrom, vagy zálogotul el idegeníteni. Hollyben a' régiek annak mivolta szerint igen kevés különbséget tartottanak. Hogy azért az igaz örökösök az eo Igasságokban megne fogyartkozzanak, régtől fogva e' volt a' szokás, melyet jövőendőben is örökösöm meg kell tartani, hogy az ilyen idegenítésről, a' karmi szin, és ok alatt legyen az örökösöket bizonyosokká tegyék, és törvény szerint meg kínállyák, mind a' két ágról való ágar. Mivel hogy a' városi jók közönsegesleppen, mind két ágar egy aránt illerik, kik ha az olyan eo örökségeket magokhoz akarják váltani, minden egyéb vérek előtt szabadságok lehet rája. Így azért mind azom által, hogy a' ki az vérséggel közellyeb, az lehet a' hozzá váltássalis közellyeb.

2. Ha pedig a' hozzajok váltást nem akarják, mégis az elidegenítő személy tartozik három egymás után való Vasarnapokon, reggel Prædikacio után az olyan elidegenítést megkiáltani a' Porozló által, hogy az szomszédosok kiknek az vérek után közellyebb való igasságok vagyon, és egyebek is a' kiket illet, bizonyosok legyenek.

hessenek felölle, és ha arussa találkozik, a megvé-
telnek idején a Szomszédok jellem levén Aldomást
szolgtatnak innya, és az árunkak így legyen vége.

Azoknak mind az által Igasságok helyén marad-
ván a kinek közök lévén hozzá, akkorom hon nem vol-
nának. A Raboknak pedig szabadulásokra

bizonyos üdöt kell rendelni, mert az ollyanok kizárhatók esz-
tendő múltais vissza válthassák az örökséget.

Ha pedig mind ezek is a hozzájok való váltást
hoz fogni nem akarnának, tehát a kinek akarja
el adhatya, úgy mind az által, hogy a Város Privile-
giumának, és vezetésének ellene ne legyen.

3. Ha pedig az ollyan idegenuto senkit meg
nem kínál sem ki nem kiáltatya, hanem az örökösök-
nek kizárva az örökséget el idegenitti, tehát a kinek vé-
szerint közellyetbe az örökséghez, annak illendő bösü-
je szerint le terem az árát, azom örökséget csak a bösü-
szerint kezekhez vehetik, akár nem tudom mennyi Summát
adott legyenis más érte.

4. A Szomszédosok és határosok kulömben
az örökséghez hozzá nem férhetnek, hanem ha az de-
rek summat le tessik, kit az idegen vevő letőtt érte,
akár kínáltsanak velle, s akár ne.

5. Történik ez is hogy, az Igaz örökösöket meg-
kínálják ugyan, de annyi Summában akarják reáj-
jok kötni, a kit az örökség nem ér, sem ők arra elé-
gedendők nem lehetnek. Aholott ezt látván hogy

nyilván való kárki nélkül az igaz Örökösök, ki-
ket megh kinaltanak, a' más fellel ~~meg~~ nem alkhat-
alkhatnak, és így az örökség más idegen kézre jút-
na; Tehat az olyan idegenítésnek az örökösök el-
lene mondhamak a' Tanács előtt. Az után, ~~mikor~~ az
Törvény kívánja, az elidegenített örökséget, annak
illendő birtójok szerint törvénnyel kezékhez vesetik.

Annak okiaert. Jól meg lássák a' ~~vérök~~, hogy az
ollyan örökséget amyi Summát ne adjanak hogy
az után nagyobb részt oda veressék. És arra
vigyázzanak leg főképpem, hogy az elidegeni-
tők kezzerítése szerint való okokból teleretűk le-
gjen az elidegenítést.

Mert holott minden Idegenítésnek három féle ne-
me vagy on; Egy gyík Közönseges. A' másik Törhető
A' harmadik pediglen Szükséges okokból: Egjedül
csak az az idegenítés marad helyben, a' melly Szüksé-
ges okból való. A' két féle pedig; ugy mint: az Tör-
hető okokból való, néha ugy vagyon hogy meg áll; De
gyakrabban semmi sé lézen. A' Közönsegesnek pe-
nig sokra helye nintsen.

7. Ha pedig mikor valaki, A' kinalás és az
három Vasárnapi ki kinalás után, ez illyen örökséget
valakinek elidegeníti, és a' kinek idegenítették mind ket-
felől a' Tanács előtt vallást tevem róla, az neki adott jök-
bann magat iktatja, Tehat az illyen Iktatásnak idején
ha kinek mi jussa ahhoz volna, és bizonyos okat adhatja,
hogy hozzája nem valhatta, szabadon contradicciót,
es tor

és Törvénnyel véghez viheti, ha valami üdömlás ne telik a' dologban.

8. De ha az el idegenítésnek utánna semmi kínálás, ki kiáltás, avagy lktatás nem következik hanem csak közönségesen, és minden ok nélkül az Véreknék károokra leszen az el idegenítés; Azok pedig a' kiket meg kellett volna kínálni, vagy szegény ségből, vagy egyéb bizonyos okokból az eo igazságokat nem követhetnek, hogy ez alau valami üdömlás ne haladjon a' dologban, minden esztendőnkint a' Tanács electi contradicalhatnak, hit a' város könyvében bé írhatnak, és az utám a' mikor akarnak, a' vért Idezvenn, törvényben hiattya'k ere.

9. Mikor az Atyafiak az Oszlásnak idejen Atyafiin Szeretéből valamelly örökséget egy gyík Atyafinak csak tüheto' aron engednek, mint Atyafinak, az pedig annak utánna idegennek nagyobb Summán adgya el, tehát az Atyafiak csak azon Summán válthattya'k visza az olyan örökséget, az mint eok oda engedek volt. Ha nem ha valami uy épület csináltatott volna az után rajta, hit megk kell bösülni, és az szerint elegitték meg az arólis az el adó Atyafiak. külön. Ha pedig az meg váltsát nem akarják, tehát abban az Atyafiaknak nem lehet semmi része, mert az Oszlás után, mind kára, s mind haszna azé volt, a' ki el adta.

10. Nemelly idegenítő szokta azti cselekenij, hogy minden Atyafiának, gyermekinek, és Raktóságának

terhet magára fel veszi, hogy csak inkább az
vallástétele helyén maradjon, és az meg általma-
zásának is terhet magára fel veszi. Ha annak o-
kéért a véro ilyen Szavatra mutat. Leg tovább
ha az Szavatos az Országban léend, Tizenötöd nap-
ra; Ha pedig ez Városban vagy on, harmadnapra,
az Törvényre tartozik az eo Szavatosát elő állítamj.
Ha pedig len az Szavatos idegen országban men-
völne, tehát a Birák olly alkalmatos údeot rendel-
lyenek az Szavatos elő állítására, kire tartozék
meg jeni, és az más félnek kérésére meg felelni.

A CSEREBERERŐL Titulus Undecim;

Az Örökségnek el idegenítésében ezis
Szokott történni, hogy látván valaki mind magának
s mind az más félnek bőségesb hasznát, egymás-
sal örökségeket el cserélke, mellyben est kell keo-
vetni, hogy ha valaki olly cserét csinál, a ki hasz-
nos, és szükséges, tehát az ollyan cseréles helyben
marad, és meg tartatik, akárly mint contradicállyon.
2. De miképpen hogy az el adásban;
azonképpen az Cserében is csaldárságok lehetnek,
Szokottak is lenni, ez okon ha szinten valaki illendő,
és bizonyos okait mutogatva valami kereset szin a-
lat az eo vallás tételében, és ha azt vallomás hogy
más örökséget veou vólna, cserében el, de mind a-
zon által

3. on által ha az Berében volt örökséget csak egy időre
 hogy csalárcsággat csak el palástolhassa, vagy soha
 nem vesszi hirtokában, ki tesszik hogy nem igaz
 Csere, és így az igaz örökös, a kit a megváltás a
 verszerint illelne, az ollyan, a kinnél az örökség va-
 gyon, örökös börtinnel ki veheti belőle, csak hogy az
 és alantág, a melly nem használhat senkinek, bizonyos legy.

3. A'hol pedig egyenes csereles találtatik, és
 azok a kiket illelne, a' dolog, más hasonló öröksé-
 get a'karna érte adni, tehát, ugyis ha annyi erő
 elegendő örökséget adhatnának, szabadon ki re-
 keshetile az idegent, és így is az örökség az Atyafi-
 alnál meg maradhat.

4. Ha pedig az igaz örökösök az idegennel
 való cserét el halgatvann, ellene idején nem Contradi-
 calnának, hanem az Cserélt örökségnek tudva hasz-
 nat vennék, soha az után az ollyan Cserét visza
 nem válthatyák, sem az cserélt örökséget többé ma-
 gokhoz nem vehetik; hanem ha az más fél engedné.

5. Így pedig szükség ezis eszünkben ven-
 nünk, hogy ha valamely vallás cételben, akár el a
 clásról, akár pedig cserelesről, leoit legyen ollyan
 Szikkel, mellyben valamely fél az el idegenített ör-
 ökségben semmi nemű igazságot magának meg
 nem tartott, hanem azt, és minden bíróalmának tu-

ly bontás

lajclonságát a' másfelnek engedte volna, valamj
 módon az levélben bé írják, tehát az olgá
 el idegemitea jök soha arra vissza nem térhet
 nek a' kie' az eleoa voltak, sem azoknak a' ma
 radékjokra. Mindezekben pedig ha va
 lami olly dolog ezenkívül történék a' Birák
 a' közönseges Decretum törvényt kövessék, és
 a' szerint igazítsák el a' dolgot.

A' VÁROSNAK IGASSA gáról, avvagy Fiscusról. Titulus Duodecimus.

Miért hogy a' Városnak Igasságáról eggy
 néhány uttal emlékeztünk: Immár utolszor szük
 ség meg tudnunk, minémű, és mitoda legyen az
 Holott annakokáért a' közönseges Törvény sze
 rint, minden magtalanul meg holt embernek, akas
 mi rendben, állapotban, és börtületben volnaak,
 az ország fejédelmére nézend minden jóvamiak
 szállása. A' mi eleinkis, kik est a' szép hazát
 Külömb külömbfele ditiiretis szép szabadságokkal
 meg ékesítve aaák kézről kezre minékünk. A' töb
 bi közön jámbor hű szolgálatokkal, a' boldog
 emlékeztetű Királyoktól ilyen Kegyelemességis nyer
 tenek, az hazának, hogy tudni illik, Ia e' városba
 minden

minden megtrólt magva szakra embernek jovan; a n-
nak tullyan, nem a Királyokra, hanem a Városra
Szállomának, Kiról szép Privilegiumokat annak az
Városnak; Mellyet miképpenn hogy ez ideig meg eoriz-
tenek, és bánat nélkül meg tartanak; Azonképpen
ez utánis örökösképpen szükség meg tartani. Ha
amakkorokor valamikor efféle dolog taláztatik, rehat
a Director Uram, kiket ehhez választanak, az Pri-
vilegiumhoz tartás magokat, és annak tartása be-
rinc szorgalmasan, és hivem eljárának tiszteben.

AZ ADOSSAGOKNAK megh fizetésének modgyáról

Az Adoss, mikor az eo adosságról törvény szerint sen-
tentia mondatik, hogy tizen eotod nap alau meg fizés-
sen, meg eskügyék hogy, Aranyat, ezüstöt, ezüst mar-
fat, pinzt, igazam eleo ad; Ehez képest pedig hogy an-
nak a Creditornak adoss, sohva el nem rejtette, sem
foldala, sem el nem iktatta, sem más városokban, se
országban, sem zálognitotta, sem maga, sem felesége,
sem gyermeki sem Anyafiai, sem háza népe, sem eo hi-
reuel, sem akarayával. A hol penglen arany, vagy e-
züst, és egyéb fete jó marhaja zálogban volna, igazat
meg mondegy a azis mibom vagyon zálogban; Ha a
dorsága vagyon, Reg. sumat meg mutassa, és bizonyos
adosságit halassa a Creditor, azis el vehesse.
Ezekinek utánna, a Hüt meg levem, a Debitor tar-
tozék.

torzék mindeneknek elötte kész pénzét, Aranyát, Arany marháját, ezüstöt, ezüst miveit, párta eovet, pohárokat, gyűrűt, drága köveit, bizonyos zálogot, igaz Regestumban lévő adosságot elco adni, és meg mondani részem, és Isten eleott igaz ánn; Mellyből a' Creditornak elsőbemi legyen satisfactioja, csak ezt observálva az első Articulusban, hogy a' Debitor a' Creditornak saját petreies gyűrűjét, és a' mellyet az Felesége (compro stupri arum) Jegyül néki adott volna, el ne vehesse. Azonképpen, A Debitor Felesége is, a' minemű arany, és ezüst mivei illendőtt állapottá hoz szokott volna viselni, tudnia illik: Aranygyűrűket, kőöntyűt, párta eovet, aztis pedig az mit az Ura adott volna nékie Jegyben, házasságasakor el ne vehesse.

3. Ez Arany, és Ezüst jókat el bocsúlván, az Executorok, az Debitornak igaz Regestumát első Kerjék, és az melly bizonyos adosságokat a' Debitor talál benne, választva el vehesse satisfacióban.

4. Ezek meg' léven, ante omnia; Annak utánna, a' Debitornak borát, buzáját bocsúllyék el; Ha pedig Arus ember leend a' Debitor, ottann, Kalmari, és kereskedő marháit Ha mive ember pedig, a' minemű mive vagyon, azt a' mive bocsúllyék el, mert afféle marha a' Debitornak élete forgásához képest, ugyminc kész pénznek tulajdonitának.

5. His quoque deficientibus, Házi eszköze nek az jóvaj bocsúltszenek meg. De ha az adosságot ezek

ezek fel nem érik, külső örökségeire, ugymint, szőlejére, szántó földére, majorára, kertire, ki kell menni, és azokat kell meg börtülni.

6. Ha minél ezek sem lennének elegek, az adósnak és a Teleségének valami ruhái lesznek, az mindennapi ruháin kívül, börtültreessenek meg.

7. Ezek el fogyván, az házatis el kell az Adósnak börtülni, és foglalni.

8. Végezetre; Ha a házzal sem contentálbatyák, a Creditor, tehát eo magatis az Adóst a Creditor meg fogtathatja, és esztendőig, s három napig tartathassa, minden nap száraz kenyert, és vizet adgyon innya; Amak utánna a fogságból ki ereksze, meg eskettesse, hogy valamit talál, tellyes életé bemi, vagy mi vével, vagy egyéb kicppem, ha kioldulása; valis, annak a két részét a Creditornak adgya, ki bemi ha megcsalna, hat az után végezetre, ugyan szolgájává telien, a Creditor eotot, mind addigh a migh az Debitor eotot meg nem elégitheti.

9. A ki a Részt a gyermekeinek ki adgya, és az után adosságbán esik, s meg fizet; De az gyermekei részét soha oda nem fizetheti; hanem éppen meg marad az, ha a Creditor fizetetlen maradna is.

X. Ez elbörtült jókat közzéhez adgyák, 15öd nap alatt ha meg valthattja, szabad velle, mert annak utánna a Creditor kezéhez adgyák, műszerit azért külön az Tizenötödnap alatt ki válthattja.

CASUS SEU OBSERVA
TIO DELIBERATIONIS
DOMINORUM DIVISORUM
apud aedes Georgij Brozer in
ANNO 1603. Die 27 May

Az Oszlas vala két rendbeli gyermek
Közön. Eggy Atyáról, két külön Anyokról; A' Divisor
Uraim az egész clerek jókából, ittlék az első Atyáj
tól való gyermekeknek Anyai harmadját ki adni.
hit a' másik fél nem acceptuain, hanem az egész Ta-
náts, és az Eöreg Száz Uraim eleibem Apellálák; Kire
olylan válaszlón: Hogg; ha az Négy Divisor végezé-
senek nem állanak, légjen mind. a' Nyólor jelem
En Heltus Jaspár. Mivel hogg; loco Actoris valék,
helyenem Trauzner Lukiáts Uramot hívaták eo ke-
jjelmek, és a' nyólor Divisor Uraim igj deliberálnak.
Miert hogg; Brozer György Tutorágot viselt,
ugymint a' gyermekekről reá szállott jóknak, az iga-
zittassék el, elsőben, és azok a' jók szolgálatassanak
Kj; A' mi az adósságot nézi, azt a' dualitásból fi-
zessék meg, és ugj; a' második Felsege jóvaj; kit szö-
rin meg találának, vagy levél által, vagy eleven bizonyít

altal, félre téteessenek, az után az első Állásnyitól való gyermeknek adassék ki az Anyai harmad; Annak utánna, a' mit oda hozott a' második Állásny, az De-
relia'hoz evedze, és annak utánna a' második Áll-
snyitól valótnak adassék ki az Anyai harmad, az
után az Anyai jókból, a' Két részre maradtakból,
fizetessék az adósság, a' mi attól meg marad, egyenlő-
képpen oszták fel; Az eleven felek között, ez Ka-
ros volna a' Dualistának, mivel hogy az adósság meg-
fizetése az egész jókból szokott lenni a' Constitutionali
tartása szerint; De mind azon által szükség meg tu-
dokolozni, ki idejében csinálódott az adósság, és an-
nak módja szerint szállhat az adósság megfizetésis.

Következik,

A minémű végezése volt az ADAM Péter
Atyafiai között, úgy mint: Kerekes Pál Uram
melly a' Brozer György árvai képében. Trauz-
ner Lukács Uram pedig, Adam István és Smelcsen
Györgyné képében, és Semelyi Gaspar Uram, az
elő Felesége Zeller Orsolya képében, melly annak
előtte Adam Peterne volt.

In Anno 1604. Die 7. May

Mi elönnök: Oszti Birák, ugymint Heltus Gáspár,
Teleki István, Begrezi Balint, és Jankó Andra elött
Szeres

Szöts Jaspár Uram Felesége, Zeller Orsolya, nevébe
 azt parancsolá, és kíváná, azeo Feleségének Ura Adá-
 Peter, Anyafiától, Adám Istvántól, és Adam Karha-
 lin, és Adam Anna gyermekitől, hogj Zeller Orsolya
 a' maga jovaival akarna tűrnj, valamiker hozott
 volna az Ura mellé. Adám Peter nemzete penig azt
 felelé neki, hogj nincs módja benne, mert ez a' Regu-
 la nem szolgál neki; mert előbbi Felesége idejében csiná-
 alosságban Adám Peter nem bevert, hanem eo Iffinle-
 gény, és Alsosonyó leány lévém, házasságra egyben,
 és így a' két testnek egyben társolkodása szerint, mind
 a' két személynek jóvájs mindenestől egyben elégje-
 tenek, és egy gyé leotlenek.

2. Ez okaert, nem szolgál ez Regula Zeller
 Orsolya Alsosonyának, mikor Adám Peter meg bört-
 mentest követned kellett volna ezt, és a' gyermekek
 részt ki kellett volna mutatnod, mellyet nem te-
 lektél, hanem az egybenm elegyiten jókból éltél,
 tiltél, meg h máshoz hajtottad fejedet azonban, és
 ennyi sok ideig kezdednél volna mi mindenek. De
 ha mind ezeket meg telekített volna, ez Regula
 ugyan nem szolgálna tenéked.

3. Ezekre mind két fél ki lépven, és itéletünkre
 re a' constitutio szerint hagyvami; Miért hogj ezt
 Hyvára

Kiváná az Anyok Zeller Orsolya Alsószony, hogy az
maga jóaitval akarnatúrní, és el állani; Az 5. Titulus
ban, az második cikkelt elé hozván, és arra fundál-
ván, tevéseki minékünk az Instructio script, hogy meg
ennyi idő el múlva, erre az cikkelyre nem fundál-
Zeller Orsolya Alsószony, a' fellyül meg irt okokért nem
is szolgál néki e' Regula, mert ez a' Regula szól a-
zokról, kiknek jóvók egyben nem elegyedett; mint hogy
második, avuggy harmadik Alsószony ember semmij
jovát nem vőtte az Urának, elébbi Felesége idejében.
felrakadott adosságoknak hasznát sem étevéseki, si-
vallani nem tartozik, és azért engedtetik meg azok-
nak, hogy az magok jóvókkal el álhassanak.

4. In Anno 1606. Die 17. Novembri. Mikoró
ismet Divisor Uraim, ugymint Bonczidai Tergely Rodner
Lukács, Gyulai János, Radnóti Miklós, Junk Andras,
és Szabo Samuel, ugjan a' fellyül meg irt dologért
avuggy Osztózáseért, az Szabo Lázárné házában
eostve gyűltünk volna, Szabó János, alias Semelyi
Uram, az eo Felesége Zeller Orsolya képehem, etonk-
hem ezt proponála, és ekképpem szólla: Miert
hogy az eo Felesége Angától maratt jókat, Adam
Peter mellé, Feleségének első Urához mindeneket o-
cla vilt volna, viszontag ismét Adam Peterre a' mell-
jók Veres Thamástól szállottanak, azokat mindenek-
nek elotte, Kivánnya hogy ide hozatassanak, és ugy lenne
az osztás közök.

5. Másodszor. Adá előnkben hogy a városnak ez mostani és utólsóri Constitutioja, Deliberatioja szerint, kíváná' hogy mindenek osztódjjanak és a' feleségének része ugj' adassék kj.

Az más fel pediglen ez ellen jelentvém az első kívánságára, hogy a' minemű particula Divisio fiada volna, kíváltheppem az ház örökségtől, az derék osztás meg h nem állhatna. Mert valami Arany, Ezüst, pénz, és egyéb derékjék róltnak, azok osztásban menntenek, és így azért a' mostani Divisionak vég, hez kell menni.

7. Viszontag a' másik Propositio'ra Gaspar Uramnak kívánsyák ez, hogy a' miképpen az el múlt 1609. esztendőbeli Articulusok tartása szerint indittatott vólt a' processus, noha végt en nem ment, mind azon által ugj' kívánsyák az osztást köztök hogy legyen.

8. Ez két félnek kívánságokat szemünk eleiben vévén, az elsőre így deliberáltunk: Nyilván vagyon hogy valami jóvai, tudni illik, Arany, ezüst, Kalma' marha, és egyéb házj' exkozbeli jök, és ingó bingó marhák, és pénz, mindenek osztásban menntenek, restál csak az örökség, és valami adossag' dolga, Ezokaért, rearczik minékünk, hogy, ezt az dorkat

enyne

meg nem állithatja, hanem az Országunk véghez kell
menni; Ilyen okkal hogj, Jóvándóben valami része A-
dám Péterné: az örökségből, és adosságból jutna,
Zeller Orsolya Asszonyok abból ki adassék az eo részre.

9. Az másodli kívánságokra így delibe-
raltunk; Noha látni hogj emek előtt való ú-
clókben indultatott volt a' két fél között az ország,
Mind azonn által in pendentia maradt volt; Mitto-
da okokból legjen pedig, mi arra nem tekinthetünk
mert a' városnak ki adott utolsó deliberatioja
minékünk injungáltak hogj valamelly dolgok De-
finitivé véghez mentenek volna, azokat az utolsó
végezés szerint vigyük véghez, és a' Szerint éltsünk
mindenket, Seot ugyan hűtünk is kötelezettségja, más
a' mellől el nem mehetünk. Ez dolgot a' két fél Anya-
fiak Apelláltak a' Betrületes Tanácsra, Et admittit.

10. Anno eodem. 1606. Die 20. Novembri.

Meg látván a' Betrületes Tanács az Apellatiót,
így deliberált: Eo Kegyelmeke Tanácsul leuálván
Kerekes Pál Uram Appellatióját, mellyet Adám Ist-
vánnal, és a' több Anyafiakkal a' Tanács eleiben ap-
pellált; melly miért hogj két karban áll; Az elso
penig or

penig ez hogy; holott az Osztó Birák Delibe-
ráliak hogj a' felkelő ingó m arháék compertalva,
lévém, és csak az örökség, és az Adósság volna há-
tra, a' mi az Adam Peter részit illetné. Tesczik most
hogj eo Kegjelmek Deliberanójok felölle helymaradjon.

¶ A' mi a' másik dolgot illetj; Miert hogy
az első Osztrást, melly most Zeller Orsolya, és az
első Ura, Adam Peter Attyafiai kezezett, ugj mint A-
clám István, &c Ez 1606. esztendőben, vi. Novembér
elé veltett, és ez mostani Osztó Birák Uraim eleik-
ben adatott, és eo előttök ez mostani Constio Szerint
agaltatik, Kire megis eskették eo Kegjelmeket; Tesc-
zik hogy eo Kegjelmek méltán, az mostani Consti-
tutioja Szerint eltessék, az meg mondott Attyafiaktól.

AZ ILYGYARTÓ MIHÁLY GYER-
meki, és Unokai között való Oszto-
zálnak Processusának formája. Anno
1606. Die 10. Marty.

Mi kolosvárait lakó süttős Osztó Birák
Ugymint; Flüstich Lőrincz, Bonczidai Pargely, Radner
Lukács, Gyulai János, Tejts János, Radnoti Miklós,
Junk András és Szabó Samuel; Adgjuk tuzára min de
neknek a' kiknek illik: ez mi Levelünknek rendibem.
Hogy in Anno, & die praenotatis: Hivának minket egy

felől, városunknak fő Birája, Lotus Andras Uram: Az
 eo kegyelme Telesége Borbára Alsósony, és Gáti Páspárné,
 Kata Alsósony, Matyas Deak leányi képekbenn; Más felől,
 Wiczaj Mathé Uram, és Báni János, Az eo fia Báni Gyuz-
 kó Iggyártó Mihály Unokája, Képében; Harmadik felől
 Csejti Isák, az eo Telesége Anna Alsósony Iggyártó Mihály
 leánya képebenn, Illyen okon: Hogy az eo kegyelmek
 közötti való dolgokat, melyek Matyas Deak, és Iggyártó
 Mihály tróltok utáim maran jousk felől, kik mind ez ide-
 iglen csak periculumham voltanak, eligazítanók közot-
 tok. Mli ezokaért Ijstünk szerint comparealván, így
 procedáltunk: Elsöbenn: Hozanak Kér Testamentum-
 tumot elő: Egygyik az Iggyártó Mihály Testamentuma,
 A' másik, az utolszori Telesége Gyulai Kata Alsósony é.
 Melly Testamentumokat meg olvastatván, és jól meg-
 vizsgálván: Talályuk hogy Iggyártó Mihály, a' mine-
 mü Testamentumot tölt, a' Telesége Testamentuma arval
 nem eggyez. Ezokaért, mert Iggyártó Mihály semmi de-
 rék adósságról nem emlékezik, hanem jó lelki ismereti
 szerint orzaisra való jouait penzre computalván, ezüst
 marhain, és adósságin kívül, mellyel neki tartoztak, te-
 szenvallait öt ezerforinttól, mellyből disponális a' gyerme-
 ki között; Mert ha adóssága leott volna, így a' disposi-
 tio nem lehetett volna; Noha emlékezik hogi a' min emü
 az ezüst marha, az meg nevezet eot ezerforinton kívül,
 és adóssága kívül, más tartoznék néki, azokat deputál-
 lya adósságinak meg fizetése, senkit nem nevezén
 mind azom által, hanem, ha valakinek tartoznának,
 emlékezén ugyan csak bizonytalanul felülte, ha valakinek tartoznának

Gyulai Kata

Gyulai Károly Asztosy pedig az ez Testamentumában
 leírta kiváltképpen való adósság felől emlékezik. Egy-
 gyik Sombori Lászlóné, Nyolcszáz forint. A másik
 az evang. Veres Péternéje, hatszáz forint, melly tessen
 egy summában tizenegyszáz forintot, restál egy
 Jigyártó Eotves Mihály Urának kiertek volna fel, hit
 ez Jigyártó Mihály halála utam fizetett volna
 meg maga Keresetiből. De miért hogy sem
 az Eotves Mihály Testamentumában, nem találunk
 emlékeztet annyi Summáról sem pedig a kiváltott
 adós levelet nem producallyák az Testamentum mel-
 let, ez okom, nem állhat meg az Testamentum.
 Mindazonáltal, producálnak egy adós leve-
 let, melly hatszáz forintról szól, de Eotves Mihályné
 nevére vagyon írva, nem az Úr nevére, melly köl-
 Eotves Mihály halála utam többel esztendőnélis. Így
 ezokaért meg tesszik hogy nem Jigyártó Mihály,
 idejében csinálodott az hatszáz forint adósság,
 A hol pedig Jigyártó Mihályné disponál
 az ez első Urától, István és Deákrol maradvány
 mekik között, tudni illik, ház, szőlő, és kert felel, ezek-
 is nem állhatnak meg illy okom, a mint az Con-
 stitutióban vagyon, hogy az Jigyártó Mihály jó-
 vaiból való harmadgyábamis portionatussal tess-
 eket. Ezokaért, a mi itilekünk szerint, szükség
 előtér

felől Városunknak fő Biraja, Lotues Andras Uram: Az
 eo kégyelmé Telesége Borbára Asszony, és Gali Páspárne,
 Kára Asszony, Matyas Deak leányi képekbem; Más felől,
 Vierz Mathé Uram, és Bári János, Az eo fia Bári Gyur-
 kó Iggyártó Mihály Unokája, képeben; Harmadik felől
 Csejti Isák, az eo Telesége Anna Asszony Iggyártó Mihály
 leánya képebem, Illyen okon: Hogy az eo kégyelmek
 közötti való dolgokat, melyek Matyas Deak, és Iggyártó
 Mihály holtok utam maran jousk felől, kik mind ez ide-
 iglen csak periculumham voltanak, eligazítanak közöt-
 tok. Mli ezokaért Jisztünk szerint comparatván, így
 procedáltunk: Elsőbenn: Hozanak két Testamentu-
 tumot elő: Egy gyík az Iggyártó Mihály Testamentuma,
 A' másik, az utolszori Telesége, Gyulai Kára Asszonyé.
 Melly Testamentumokat meg olvastatván, és jól meg-
 vizsgálván: Talállyuk hogy Iggyártó Mihály, a' mine-
 má Testamentumot tölt, a' Telesége Testamentuma arval
 nem eggyez. Ezokaért, mert Iggyártó Mihály semmi de-
 rék adósságról nem emlékezik, hanem jó lelki ismereti
 szerint orzlaíra való jouait pénzre computatván, Ezüst
 marháin, és adósságin kívül, mellyel neki tartoztak, té-
 szenvallait öt ezer forinttől, mellyből disponális a' gyerme-
 ki között; Mert ha adóssága leott volna, így a' disposi-
 tio nem leheren volna; Noha emlékezik hogi a' min emü
 az ezüst marha, az meg nevezet eot ezer forinton kívül,
 és adóssága kívül, más tartoznék neki, azokat depural-
 tyá adósságinak meg fizetése, senkit nem nevezvén
 mind azom átal, hanem ha valakinek tartoznának,
 emlékeztén ugyan csak bizonytalanul felülte; ha valakinek tartoznának

Gyulai Kára

Gyulai Kata Asszony pedig az eo Testamentumában
 két kiváltképpen való adósság felől emlékezik. Egy-
 gyik Sombori Lászlóné, Nyolcszáz forint. A másik
 az öreg Veres Péterné, hatszáz forint, melly tessen
 egy Summában tízezer forintot, készen
 Iggyártó Eotves Mihály Urával kiertek volna fel, mint
 eo Iggyártó Mihály halála után fizetni volna
 meg maga Keresetiből. De miért hogy sem
 az Eotves Mihály Testamentumában, nem találunk
 emlékeztet annyi Summáról sem pedig a kiváltott
 adós levelet nem producallyák az Testamentum mel-
 let, ez okon, nem állhat meg az Testamentum.
 Mindazonáltal, producálnak egy adós leve-
 let, melly hatszáz forintról szól, de Eotves Mihályné
 nevére vagyon írva, nem az Úr nevére, melly köl-
 Eotves Mihály halála után többel esztendő élis. Iggy-
 ezokaért meg tesszik hogy nem Iggyártó Mihály,
 idejében csinalodott az hatszáz forint adósság,
 A hol pedig Iggyártó Mihályné disponál
 az eo első Uráról, István és Deákrol maradt gyer-
 meki között, tudni illik, ház, szőlő, és kert felel, ezek-
 is nem állhatnak meg illy okon, a mint az Con-
 stitutióban vagyon, hogy az Iggyártó Mihály jó-
 vaiból való harmadgyában is portionatusa tess-
 eket. Ezokaért a mi iteleink szerint, szükség

először hogy mindeneiket igazán fel keressem, vagy
 Regestum, vagy Inventarium szerint, avagy a mit szö-
 rni meg ismerhetünk, a Karri névvel neveztesse nek,
 a' Mátyás Deák jouaiból, abból a' Tertiumot ide kell írni,
 és a' Dualitast, Eotves Andrásné Alsószonyomnak, és Sa-
 ki Gáspárnénak mint Atyokról maran részeket, ki kell
 adni, számot vetvém mindenekről, a' mi reájok költ.

A' mi nézi a' Batri Iános fia dolgot, Gyurkót miért
 hogy Eotves Mihály Viczei fiata Alsószonyomnak életébe,
 semmi adósságban nem volt, seot pedig minden jouait pénz-
 re computálván, intézték harmadfel ezer forintra, a'
 mint a' Testamentumában meghagyon. Mota abból,
 az harmad, nyolcz száz harmincz három forintot tót volna,
 De az comaga két részéből meg jobbitván, ezerforint-
 hatta, az harmadot, mind Menyeközjőre való költés-
 gel özve, és a' mit neki adott, számot vetvém, az ezerfo-
 rint ki adassék mindeneknek előtte Gyurkónak.

Meghértven eo Kegyelemek Biró Uramnak két rend-
 beli propositioját. Elso, hogj a' Sz: György hegyi Szö-
 löt, Iggyárto' Eotves Mihály Testamentumában, az
 eo derék jouai közé inserálta volna, és az dereksum-
 mát, tudni illik az eot ezer forintot, aural tellyesítette
 volna ki, a' mellyet eo Kegyelemek meg vizsgálván, így de-
 liberaltanak: Miért hogy a' Dualitastól, sem
 Testamentum, sem Inventarium minsen, hogy az Instru-
 ctio szerint procedalthatának eo Kegyelemek; hanem
 minden jók incorporalthatának: Teveszik azért hogy
 a' Tertium

Tertiumot, ide kell hozni, és annak uránna, a Kinek ny
Jussa legyen, a szerint osztassanak minden jók,
az adósságokt hova illendők, eligazodván.

Az Adósságoknak fel nem vétele felől is eo
Kegjelmek így deliberalának: Még értvém Vicej
Blache Uramnak, Bati János gyermeke Gyurko
Képében való kivánságát: Mielőtt hogy az Igjari
tő Mihály Testamentuma tartása szerint, az Sum
mum bonumból egyeneseim a két részt kívánom,
mint hogy annyi jótiról csele: volna, és így adós nem
leveim aktor Eotues Mihály, hanem holtá után az
Felesége Gyulai Kaca Asszony csinálta volna az
Adósságokat, ezotiaért semminémű adósságban ré
szesülni nem akarnának: Eo Kegjelmek erre ilyen
válassz tessnek: Noha fel csináltak és meg sum
malta az adósságokat: De mind azom által, ki ki,
mikor, és ki idejében és orszerek az adósságot, hely
lyességgel végére nem mehettek, a mint Biro Uram
is concindal, hogy nem csak Eotues Mihályné özvegy
korában szerezte volna az adósságokat, hanem na
gyobb részre, Igjarti Mihály lyal egygyütt életébe
csinálodta volna, és így, Kinek kinek portioja szerint
kellene viselni az adósságot. Melly dolog felől
eo Kegjelmek így deliberalának: Hogy mind az
két fél bizonyosom végére mennyen, és meg bizonyul
tasson.

42.

először hogy mindeneket igazán fel keressem, vagy
 Regestum, vagy Inventarium szerint, avagy a mit szö-
 rni meg ismerhetünk, akarmi névvel neveztesse nek,
 a' Matyas Deák jouaiból, abból a' Tertiumot ide kell hoz-
 ni, és a' Dualitast, Eotves Andrásné Alsószonyannak, és Sal-
 ki Gáspárnénak mint Atyokról maran részeket, ki kell
 adni, számot vetvém mindenekről, a' mi reájok költ.

A' minézi a' Batri Iános fia dolgot, Gyurkót, miért
 hogy Eotves Mihály Viczei káta Alsószonyannak, életébé,
 semmi adósságban nem volt, seot pedig minden jouait pénz-
 re computálván, intézték harmad fél ezer forinttra, a'
 mint a' Testamentumában megh vagyon. Mota abból,
 az harmad, nyolcz száz harmincz három forintot cöt volna,
 De az comaga két részéből meg jobbitván, ezerforinttra
 hatta, az harmadot, mind menyeközjőre való költség
 gel öszve, és a' mit neki adott, számot vetvém, az ezerfo-
 rint ki adassék mindeneknek előtte Gyurkónak.

Meghértven eo Kegyelmei Biro' Uramnak két rend-
 beli propositióját. Elso, hogj a' Sz: György hegyi szö-
 löt, Iggyártó Eotves Mihály Testamentumában, az
 eo derék jouai közé inserálta volna, és az dereksum-
 mát, tudni illik az eot ezer forintot, aural tellyesítette
 volna kij, a' mellyet eo Kegyelmei meg vizsgálván, így de-
 liberaltanak: Miért hogy a' Dualitastól, sem
 Testamentum, sem Inventarium minsen, hogy az Instru-
 ctio szerint procedalhatnának eo Kegyelmei; hanem
 minden jók incorporaltnak: Tescosik azért hogy
 a' Tertiumot

Tertiumot, ide kell hozni, és annak uránna, a kinek my
Jussa letzen, a' szerint osztassanak minden jók,
az adósságok hova illendők, eligazodván.

Az Adósságoknak fel nem vétele felől is eo
Kegjelmek így deliberáltak: Mleg értvém Vicej
Blache Uramnak, Bati János gyermeke Gyurko
Képében való kívánságát: Mliért hogj az Igjari-
ti Mihály Testamentuma tartása szerint, az Sum-
mum bonumból egyeneseim a' két részt kívánom ák,
mint hogj amnyi jótiról cselelt volna, és így adót nem
leveim a' kior Eotues Mihály, hanem kőlt a' után az
Felerége Gyulai Kata Asszony csinálta volna az
Adósságokat, ezotiaért semmi nemű adósság boun ré-
szesülni nem akarnának: Eo Kegjelmek erre ilyen
válassz részek: Noha fel cinaltak és meg sum-
máltak az adósságokat, De mind azom által, kiki
mikor, és ki idejében szorzeék az adósságot, tely-
lyesregegel végeire nem mehetek, a' mint Biró Uram
is concendal, hogj nem csak Eotues Mihályné Eozvegi
Korában szorzeék volna az adósságokat, hanem na-
gyobb részre, Igjartó Mihály lyal egygyűű elekekbe
csinálodott volna, és így, kinek kinek portioja szerint
Kellene viselni az adósságot. Melly dolog felől
eo Kegjelmek így deliberáltak: Hogy mind az
két fel bizony orom végeire mennyen, és meg bizonyul-
tassan

talvám, az melly adosságokat Így a'któ Mihály idejébe
szerzek, azokban a Dualistának két részek vagyon,
a Terialitas pedig abból az adosságból, néz az har-
mad részesekre.

Viszontag, a melly adosságokat Eotves Mihályné
ugymint Eorvegi korában csinált, ki vévén az Sacs
adottnak summáját, abban, az fellyül meg írt mód
szerint, a két részeseknek két részt kell szenvedniük,
De ezen kívül valóhat, az harmad részeseknek kell
szenvedniük; Az mi nézi az Eotves Mihály
Testamentumát, az eo jóvaimak eorve való számlá-
láseiről, ugymint az eot ezerforintról, eo kegyelmek
arról így deliberáltak: Miért hogj sem pénz
Aranyat, ezüstöt, draga köveit, ez summa közé
nem számlállyá, hanem eo maga, a' mint neki res-
zett, minden örökségit meg börtülven, annyira, ugy-
mint eot ezerforintra tuta, ez meg nem állhat, ilyen
okon: Hogj az melly örökségek mostan is jelen vad-
nak, és meg börtülven, nem akkor béli summára, ha-
nem a' mit mostan érnek, a' szerint computalván, minde-
nile fél az eo portióját, vehesse ki belőle. Ezt hozzá
vén, hogj, ha azoknak az örökségeknek valamellyike
el idegenedev volna, akkor béli börtüjér cartra meg,
a' mint a' Testamentumban áll felölle.

Anno 1612. Die 16. May. 15

EX DELIBERATIONE AMPLISSIMI SE-
natu

natus. Koródra kelle innét Rész
adni. Avagy nem?

Szörös Mátyás Uram, és Rannóti Mik-
lós, és több Divisor Uraim, akarattyaikból, ilyen Qua-
sriót vivének a' Tanács eleibem; hogyha, Koródra
illiké innét vérsége után való jóait ki adni? mint
hogy egyéb falus helyekre nem attanak emek eleott
Eo Kegyelmeik, egész Tanátról tractalván, ex com-
muni consensu így deliberáltak: Mint hogy az
város jószága, annyi részében nem mondatik idegen-
nek, mert Kolosvár a' Földes Ura, és a' Szerint éltek
az eo jószágát, a' mint Földes Urainak törvény szerint
jónak tartozik. Így emek ottáért innét ki adtam, omat
kivüli kényszeritheti a' Földes Ura, hogy ide be adassék
a' vérszerint való Atyafiainak: De a' Külső Jobbágyos
helyekről nem kényszeritheti, nemis atarjái kényszeri-
ten hogy ide a' várotra be adgyák a' részt; Innét a'
zért, nem szokták ki adni az Jobbágyos helyekre.
Presentis Signatura Testimonio. Qua Deliberatio pro Arricu-
lo semper haberi debet.

A TESTAMENTUMNAK

Megh állásáról.

Anno 1615. DIC 12. Mai.

Egy Horváth Benedek nevű Városi ember in se-
mine deficiálván, totu volt, de proprijs acquisitis, una
cum Coniuge

Cum Coniuge partis Testamentumot, és hatra minden jo-
vait Feleségének. Elsőben mind az által a városnak
eggy Súra ezüstöt hagyván. Melly Testamentumot ad
instantiam Director Civitatis in faciem sedis Dominorum
Divisorum. Anno 1615. Die 22. May. proclu-

calta volt a Relicta, azt, és Divisor Urám így re-
solvaltak volt: A Testamentumot Divisor U-
raim meg vizsgálván, találják a város Privilegi-
uma ellen lemi, juxta Constitutionem Civitatis Ar-
ticuli ultimi. Quae cum sint Regalia nemo habet po-
testatem ab alienandj. E Deliberatio a Relicta
ad frequentem Senatum Appellatvón, leott az Camás
eleott illyen resolutio: prout sequitur: 1615. Die 1. Jun.

Præsens Causa in medium Amplissimi Senatûs Civi-
tis Colorvâr ritè appellata, ab eodemq; Senatu dili-
genterq; prius super bonis & rebus Colorvariensium
absq; hæredum solatio decedentium plecto ac reuisc
tali resolutione, mediante Divisio Dominorum Divisoru
emendata est. Folier hogy az Instructio per Do-
minos Divisores edita, Cit 8. & 12. a Privilegiumnak
continentiájara vagyon fundalva, melto hogy a Serint
mindeneket Szemely válogatás nélkül élressenek, a
Privilegiumnak tenora, a városnak régi meg rözi a
Törvénye és szokása Serint, rendel admittalja az mag
va szokása tenak, és nem excludalja az magok fa-
rattája munkája, és házasságok utam talalt jo.

jovairól való Testamentum tétel, a város Igasságán
mind azon által helyen maradván, melly a Donat
tio Szerint ez: Ha Successorok nincsen, és ha nem
ceztaltanak rólla, a városnak maradjanak az
magva szakaltaknak jövai. Azért mivel hogj az
Horváth Benedek deficiens testat de proprijs acqui-
sitis, nullo extante Successore, a városis nem felejtven el
Teczszik hogj a Testamentum helyes es erejébe
meg állhat; Quae quidem resolutio per legem, & Inter-
pretationem privilegij haberi debet.

Juxta contenta Decreti Par. 2. Tit. 6. Art. 3.

Anno 1620. Die 16 Mens. Novembr.

Ex Deliberatione Amplissimor Dnor Senat.

Es miert hogj a Constitutio azt continéallya, Par. 3. §. 2.
hogj migh a Primig hèresek elnek, addig az oldalul
való Atyafiak ad hereditatem bonorum accedere non
possunt. Mind primarius hèresek pedig a kike fiók
az Atyóknak, ha nem egy Feleségtől valóki, csak hogj
illyen prerogativaiok vagjon a fiaknak, a mellyik An-
tya után jutott, vagy idejében heresceden, az heredi-
tas elsőben azokat illeti, nem a későbbiket, a mine meg
vagjon Par. 3. §. 5. irva; Mind az által, ha az első
Feleségtől valóki meg halvának, a kiknek Atyóknak
tann sz állott per Connubium, ugymint proprium acqui-
tum, az után megis a fiac, ugymint primarius hèreset
illeti; és a mig el, ha más Feleségtől valóki, addig az
oldalul

oldalul való Atyafiak ad hereditatem bonorū non admittuntur. Így azért itt is. Ha Ianni meg holt, ki Eotves Antalnak elébbi Feleségétől való, ujminc első heres, tehát így a' másik Primarius heres illen; nem az oldalul való Atyafiakat, tudni illik, Szabó Györgyöt, Az ház várja el, ha a' Collateralis Atyafia, ha ad szá. Kadgjon magva Eotves Antalnak, az után hozzá nyúl hat, most, penig in semine nem deficiat, mert él. Itt más, azért mostan nem heres a' házban Szabó György, Præsentis Signature Testimonio Notarij.

ADAM RAZMANNAK VICEI BORBARAVAL való végezéséről.

Adam Razmán Vicei Borbarát akarván Házastársul el venni, minek előtte consequenter volnott illgen kötezt; mellyet Juramentumavolis confirmalt. Tudni illik: hogi, valami névvel nevezendő jóvai Vicei Borbara Asszonyról Szállanak per connubium eorū. a'jja, azok a' jők minden résziben, azokon kívűl is, minden jó akaratyából adott ajándékival egy gyűt, mellyet Razmán Deak Uram adna néki; ha az Ur Isren Razmán Deak Uramot ki venné e' világból, minden k Vicei Borbara Asszonyra maradjanak, és adassanak meg néki. Az Razmán Deak Uram Atyafiáj, az eo kegyelmestől maradj, és Szállott jökekkel legyenek contentusok; Ha penig gyermeki letmenek is, Razmán Deak Uramnak

mind az által, a' fellyebb meg írt mód szerint, ugyan
minden nemű jóvai, Borbára Asszonynak restitutas-
sanak; a' gyermekek pedig az Anyokról maradt jök-
kal maradgjanak. Ha pedig Vicei Borbára
Asszony kivemé Isten magtalanút e világból, Igy is min-
den nemű jóvai kei részre hasítottassanak, és osztassanak,
mellynek egygyik része a' vicei Borbára Anyafiára,
A' másik része, a' Rázmán Deák Uram Anyafiára
maradgjanak, mind az Monostori házzal egyetemben,
ha pedig gyermekei maradnának, azokra szálljanak.

Ádám István uram a többi Anyafiák képeben, ez
kötelet Ádám Rázmánnak, az eo apno árvainak pra-
judiciumokra, és nyilván való hárukra látván lenni
nem acceptálá, hanem ellene mondván, a' város Constitu-
tóihoz akarja mindenben magát tartani.
Divisor Uraimis bizonyos okokból, Sana Deliberatione
meg írték, hogy a' köres levél meg nem áthat, mely per
Appellationem, a' bölcsületes Tanács eleiben kelvén, eke-
gjelmek így deliberáltak:

Anno 1620. Die 29. Ianuarij.

Deliberatio Dominorum Divisorum in praesentiam Amplissi-
morum Dominorum Senatorum, Appellata per eodem,
Levata, revisa, & diligenter discussa in omnibus suis
punctis, & Articulis approbata, hoc superaddito: Ho-

senki valaki a' Colovari funduson lakik: magának Lex
nem praescribalhat, kiváltképpen in praedictum, & deinceps
legitimam

legitimorum Successorum suorum, hanem minden ember
tartozik a' város Törvénye szerint élni, és magát új viselni,
és így az Istenei törvényt, és az Formaiac szerint
való Successiót is meg kell tartani; haborgatni; és gárolni
eggy privatus embernek nintsen authoritásában.

Azért, eo kegyelmelűs cárták a' Constitutionhoz magokat
mind Kassai István, s mind Vicej Mátyás Urak. Pre-
senhi signatura testimonio Nótár. mff. 2.

Finis. (∞)

AD UNIVERSOS
STATUS ET ORDINES
Trium Nationum Regni Transyl-
vaniae, Partium Hungariae eidem an-
& nexarum Legatorum Colosvarienſium
humilima Oblatio.

*J*ó emlékezetiben lehet a Nemes Ország-
nak, az elmúlt Esztendőbeli első Fejervári Or-
szág Generalis Gyűlésében írt Articulusnak con-
tinentiája Szerint. Városunknak nobilitatioja, a ho-
lota minéimű akadályok miatt en effectum nem
mehetven; Annak utánna, ujjobban, az utólszon Fe-
jervári Gyűlésben, ugyan azon dologról a Nemes
ország ismét concludatvam, Méltóságos Commissa-
rius Un rendeker delegált volt, abbéli állapotunk-
nak io karbamvato állitása, Ki hez képest az
akkori Articulus lévén eo nagyságok, s eo keggjel-
mek Instructiojok; bizonyos difficultasinkor irásba
felöttük volt; De mivel azoknak remedealása
eo nagyságok, s eo keggjelmek instructiojokban nem
volt, halaszon ez mostani ország gyűlésére: Melly-
re néve mýs az Nemes Országhoz igaz tokélletts
engedelmesség.

engedelmességeket akarván meg mutatunk, Nagyság
 Toknak, s, Kegyelmeteknek igen alázatosan méltó ké-
 vanságunkat s, nemű nemű difficultásinkat Kegyes
 Színe eleiben Kenyszerítetünk torjereztenünk.

I.

Hogy Nemesi Szabadságunk ne csorbán s
 csak névvel, hanem olly prerogativával s Immuni-
 tással adassék, és agraok, s, Kegyelmetektől mint
 más, akarmelly Nemesi Szabadsággal élő nemesek
 örvendeznek, fő Ispántól dependovalva s, Colovar me-
 ggyehez incorporaltatván, mert egyebriant, Kapitán-
 tól való dependentiát fel nem vállalhatunk, amál-
 inkább Præsidiariusoknak agnoscaltamj semmiképpen
 magunkat nem offerálhattjuk, repugnálván az egjene-
 sen az igaz nemesi Szabadságnak. Hogy ha pedig
 a' vármegye Nemessege úgy fog halgami Kapitány
 Ulramtól, mint Kapitántól, nékünk is ahhoz kell acco-
 modalnunk magunkat; De ha az Nemes Várme-
 gye, mint fő Ispántól, a' mint hogi eleitől fogva fő-
 kora halgami, úgy halgat, miys a' Nemes Vármegyével,
 mint fő Ispánunkról úgy halgami készek leszünk.
 Az felülsben pedig illyen modalitást kívánunk
 observaltamj, hogy midőnn fő Ispán Ulram az excursi-
 ora rendelkezéren Zászlót ki hoz atya, tehát, miys akkor
 velünk in territorio, ben lakó Becs Vármegyebeli
 Nemesseggel egygyutt annak a' végb helynek öl-
 talmára, es jóvára fel ülni, eggier érteni, excursiokat ten-
 tehergünk Szerint minden alkalmatossággal képesek leszünk

2.

Mivel ez a Szegény háza, cirtiter őszar
 esztendőktől fogva, sokszori érdemlett hűségével, szol-
 gálatyával, sok költségével fűratyagával acquirat-
 ta volt sok szép szabadságit és Privilegiumit azokis
 (mellyeket Szegény városunk jóváira, és elfogjott lakos-
 sinak gyarapodásaira szdg'álharnanak) in vigore ma-
 radgjanak, seor azokt ujjobban confirmaltassanak.
 Municipale törvéngűnkben hasonlóképpen hogy
 meg tartassunk, aznt az Nemes Országtól alazato-
 som implorallunk.

3.

Hogy ennekutánais in perpetuum, főb-
 pan, és Kapitán szemelleyen kívül, eddig obser-
 válatott mód, és rendtartásunk szennit minden fők-
 teknek választása, magunk arbitriumunkban, saba-
 dos dispositionunkban legyen, nemzetünkbelől, s hozzánk
 incorporálatando Atyánszaiából, elégedendő residen-
 tiás Virtuiseleket.

4.

Ezis nem kistsin exacerbationkra levonn
 mellyet Reserues panaszszal kinszerittetünk Nagyság-
 tok, s, Kegjelmetek előtt ki fokasztanunk hogy az mi he-
 lyunkis Privilegiatus, régi Szabad Királyj város lévén,
 ugy tudjuk hogy, a' mi hűségünkben sőt a' nemes orszá-
 g nem tapasztalt, kiért azt érdemelhetűk volna, hogy vá-
 rosunk Kapuinak költséinek, rölünk való elvételevel

privilegiat

priváltattunk volna. Mind azom által, úgy hiszszük.
 Várad vég hazának Török kézben való esése, a' ha-
 talmas nemzetenek majd színtén városunk külsőbeig
 el hatott, hol doltatása adta tenni attá tenni a' dtemes
 Országának. Nagyságtoknak s Kegjelmeknek
 alázatosom Instalunk, ez arant való fajdalmunkat
 értve, mutassa olly Atyai affectussal, hogi a' mikép-
 pen Kassa várossának; úgy minékünkis, kapunknak
 egy gyík költsé adassék meg, hogi így ez világ e-
 lőttr jó hírünk nevünk ez irántis szívünk keserűsé-
 gére ne küssebbíttessék.

5.

Hogy a' Chek állapottja, melyet a' Tavalg el-
 ország Generalis Gyűlésekoris Postulatumbann fel tőttük
 volt, az eo rendtartásokban, intacte meg tartassanak
 Példa, felső Bolagjar öszagbéli vég helyekben való álla-
 potok, a' holottis minden Chek igazsága szorossá observat

6.

Hogy senki közüllünk in suis iustis juribus
 hereditatibus, aut quibusvis bonis, ne turbalassék,
 es' semmi utonmódom ne injuriálassék, a' mint hogi
 mais némelly örökségünket Szabo orzom bírják, ha-
 nem a' ki városunkban lakik, vegjen házat, örökse-
 get, avvagy Pazdájának szállításról tartozzék bért
 fizetni, juxta Approbatam Regni constitutione. Par. 3. §. 81.

Mivel az Kemes Torságtól ez a' szegény város
 vég helynek pronunciatatik, ugjreczik, méltán meg ki-
 van határ

van hattyuk, hogy tempore expeditionis bellicæ, personali-
 tis inſurrectoria, annál inkább ſoldos állításra, hazaánkon
 kívül ne kényszerítettünk, azonkívülis ſullyorab ſzolgálat ki-
 vántatván tollunk a' helynek állapotghoz képeſt, hogy nem
 távully abb leuo' bősületes nemességétől. **Ha pedig**
 mostani alkalmatoſſággal mindeneket nem animadvertál-
 hatnánk, mellyek ultra citro'g ne'nek mind az országnak,
 s, magunknakis emolumentumára, ne legjen keſő ennek u-
 tannak, az ú' dőnek mi'völtá'hoz képeſt poſtulatumban felten-
 nünk, s, io' alkalmatoſſággal corrigáltatunk

Resolutio ad Puncta Dominorum Colosvariensium.

Ad Primum.

Ugy ügjekezett a' Hemes Ország a' Colosvári
 állapotot moderálni, hogy valaki abban a' helyben Ka-
 pitán lézen, az lézen abbann a' vármegyében fő Iſpánis
 Azért, ez irant nem lézen difficultas Colosvári Uraimék-
 nak; Præſidarius nevet is bá' neis vifellyenek, annál
 inkább arról ne félljenek, hogy valamelly más vég helybe
 Præſidiumul cöllocáltaſſanak, mert olyan nem lézen,
 De azt a' Hemes Ország igen méltán meg kívánja,
 hogy az híreknek mi'völtá'hoz képeſt, nem válogatva
 a' dologban semmit, valannkor a' Colosvári fő Kapitán,
 ki egyſzermind fő Iſpánis lézen, oda memyenek, és azt
 telekedgyék tehersegek ſterint, a' mit a' Szükség kíván

és eo Kegjelmeknek parancsoltatik. *A' felülesnek*
 módgyát, a' mint eo Kegjelmek kívánnák, abban sok ho-
 mály van, mert ha azt értik rajta, hogy csak akkor
 üllyenek fel, és mennyenek ki a' háza Szolgálatjára,
 midőn a' fő Ispán elmegyen, ez méltatlan kívánság
 sok okokra nézve; Mert néha csak particulariter kell
 excursiót tenni; Hagyobb dolgoknak félelme, és vdrá-
 sa le'vén hátra, néha beteges állapot a' a' fő Ispánnak
 azt meg nem engedné, ha szintén akarnais, hogy el me-
 hessen. Ezen kívül is sok Casusok eshetnek, melyeket most
 ember elmejével sem érhetne fel. Azonbann eggy ilyen
 Exceptióval való éles, az egész dolgot bontaná el, s az
 háza veszne el miatta; azért üllyenekkel eo Kegjelmek
 ne éllyenek, hanem a' mint fellyeh meg vagyon írva, az
 fő Ispán parancsoltatjára Szolgálynak híven, re-
 hetregek Szerint, az eo Kegjelmek elciben adandó In-
 structióhoz tartva, akkor magoktat; Kétség nélkül,
 illendő dispositio nélkül nem bocsátja el a' fő Ispán
 eoket, ha szintén maga nem meherneis. *Azis mélt*
 hogy a' melly nemes Uraimék a' Colovrárat rehideál-
 nak, az háza Szolgálatyából magoktat kinevonnyák
 az ilyen Casusokban azt kívánja az igazság; az
 fő Ispán a' dolognak mi vólcához képest megfontolva
 az egész Tractatiummal azom mostan meg nemesedett
 Colovráriakkal, és ugyan azon városban Szállást tartó
 külső nemes emberekkel mikor kellessék ki menni, és is
 per expressum hozzá tévénn, hogy a' fő rendek, kiki, a' kik
 jó lovasokat állítani akarnak, ki menni személy Szerint,
 a' tragjane

avvagy nem; á llyon az magok arbitriumokbam, a' mint
 hogy a' városi rendről való közülés, ha kik jó lovast ál-
 titanak, ámbar magok személy szerint ne megyenek
 ki az Szolgálatra.

Ad secundum:

Privilegiumoknak bontogatása hus nyulm
 nem akarunk, hanem csak színtén maga a' dolog
 a' Colorvái Uramék állapotját meg változtatja,
 Ahozképest, nékünk a' tesszik hogy meg nemessé,
 már eo kegyelmek, a' Biro' nevezet helyen, nemis Had-
 nagy legyen. A' Polgárok helyen Assessork, Cobrend-
 beli processusok pedig ambar eo kegyelmeknek marad-
 gyon helyben, Adalvaám ezt hozzája, hogy: Szár-
 forintig való dolog decidaletnek az eo kegyelmek Foru-
 máni finaliter; Fellyebb való dolog pedig ott el kez-
 clődven, per viam Appellationis borsataniék d' Var-
 megye Székire, és ha az dolognak merituma azt fej-
 ványja, onnan fellyebb is, ezt a' dolog maga hozza
 magával, mert az meg nemessé is által eo kegyelmek
 Kolorvám megyének Nemes tagjai lévén, amak Foru-
 mániis kell fel nemni a' derék Causáknak

Mivel penigh azt hozvan a' boldogtalan-
 ság magával, hogy eddigis külső nemes Atyáinkfiái
 sokam mentenek Colorvára pro refugio, emek utai-
 nais kétség nélkül sokam fognak telepedni, lehetetlenség
 hogy azoknak is ne történjék azom városban való-
 Kivél

kiel per; Hogy azért az Igasságnak ki Szolgálatára
felől, egy gyík fel is, a' másik ellen ne kérelkedjék; Seot
nagyobb szeretetben, és egygyességben elhessenek ki-
vántatik. A' Kolozvári Uram valami kor törvéntről
külső nomenégből álló bősületes személynét adhibáltya
nak magok(melle) közé, három, avagy négyet; Hogy ha
penigh annyi nem lehetne, legk alább kéreot ezt méltam
nem nehezíthetik eo kegyelmek, ha igazságom akar-
nak trelekedni, mert az Igaságh napfényt kíván

Ad tertium:

Mivel eo kegyelmek mostan incorporal-
tarnak a' Glordán Megyei Realis Nemes emberek közé,
hogy kötelességek odais ne legyen, az lehetetlen; A:
Zért Vármegye Gyűlésen, fő Ispán, és utanna való Lás-
tek jelen letében, egyenlő consensusból választanak
mind Hadnagyokat, s. Assessorkat. Az Hadnagyokat
meg változtatás a hasonlóképpem legyen, mint Szin-
vármegyék Vizteitis szoktanak választani. *Munia*
palis törvények. Amibenn az Nemesi Szabadság
s az ország törvények nem derogálnak, sem marad-
hatnak, in bonis, et hereditatibus, Successione, Divisione
intra territorium örökre sem maradhat.

Ad quartum:

Magunknak is nagy szivünk fájdalma
ra vagyok, hogy a' dolognak így kellett lenni; De mivel
Itten a' mi búneinkért Kolozvánt immár Vég helyé tette
az ország

a' dolog magával hozza hogy így kellett lenni, azért ha
 Jelen Váradot kezintésem a'gya, erőmet kedveske-
 dünké abból eo Kegyelemeknek.

Ad Quintum:

Helyben maradhat a' Ehek állapottja
 asfellyebb még itt punctumokbann inseralt dolgok;
 nak bántóda a nélkül.

Ad Sextum:

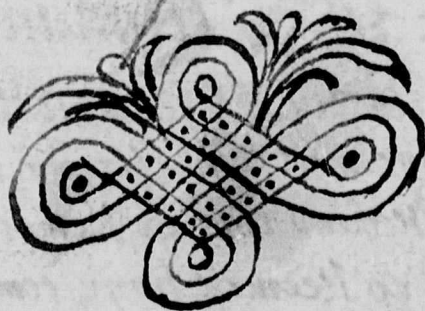
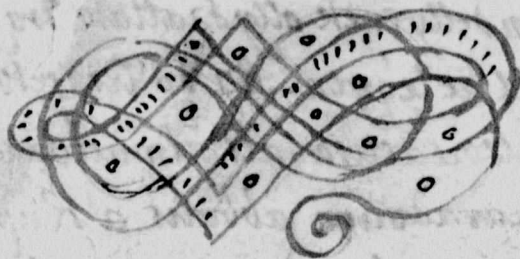
Hogy valakit eo Kegyelemek között, magok
 jóvában jószágában meg bántunk, gondolatunk
 bantunk; Az Közönkés Prædiumoknak eo Kegye-
 lemek rendellenek olly Szállást, hogy ki bontokozás ká-
 rokhat ne legyen. Az Fő Uraknak Szállatoknak gya-
 korváltatása alkalmatlanságot hozna magával,
 sem maradva abból a' Kapitány auctoritása, hogy
 börtöltes ember oda menve, holmi Szükséges dolgaj
 véget, rendelkezsen illendő Szállást.

Ad Septimum:

Hogy Soldos a'ittisra kinszeritessenek vala-
 ha eo Kegyelemek nem illendő, máskeppen való' Szolga-
 lattok at kívánva, az Nemes Ország. De a' minc' fyi-
 vany a'k eo Keemek, hogy tempore expeditionis bellica
 personalis insurrectora ne kinszeritessenek és arantis
 talatnak eo Kegyelemek a' dolognak praescribalm, mely
 helynek egyedül az Mindenható Jelen parancsolhat.

Aszért mind az Tejedelmeket mind a' hazát az Szűkelegnek
mivolta tanítva meg, mellyik helyet és minek kell által-
marzni, aszért eo kegyelmeknek is arra kell azt hadm, el
hivém bizonyosom, hogy kitorvánt, mint vég helyet nem
exhaustáltak soha, úgy hogy az helynek vesszedelme
keoveckessék, mert minc szemekefőnyet úgy ugyeternok
általmarzni.

Ezen dologhoz tartanak eo kegyelmek magokat
hogy se magokat ne fáraszták, se min kettőbbé ne
busítottanak, mert azom helynek alkalmatosága to-
vább a' dologban nem bocsát.

Amo Dni 1666. Dec. 14. d. 17.

Anno Domini 1666. Die 14. Apr.
 Iuramentum Ductoꝝ Assessorꝝqꝫ
 præstitum in Generali Congrega-
 tione Comitatus Colosiens, & a
 Jurato Notarij ejusdem Civitatis extra:
 = datum.

DUCTORIS.

En T. & T. Esküszöm az Elő Istenre, és az eo ál-
 dott Sz: Kára a' Iesus Christusra: Hogy ennek a' Hadnagy-
 ságnak Hízbiben igazán eljárók. Erdely Országá Méltóság
 Fejedelmének igaz hivel észek, a' Nemes Országgal egygiltu
 minden reám bizon dologban: Fő Ispán Uram parancsolat-
 tyában tehetegem S: erint eljárók.

ASSESSORUM:

En T. & T. Esküszöm; Hogy én a' Törvény ki Szolgáltató Assessor
 sagban Igaz, és hű leszek, minden előtem perlekedőknek az
 Nemes Országtól nékem adatott authoritásig, ha: c: tén: felelma-
 kedvet, barátságot, Atyaságot, Adomdnt, igiretet, személyváló-
 gatast. Igaz Törvényt (Szolgáltatók) pronuncialok tehetegem be-
 rint, és a' melly Törvények előtem decidaltnak azokat, az kereső
 feleknek Instantiájokra, kedvezés, és halogatás nélkül Executi-
 obannu veszem, a' Vármegye Főispánjaitól, con: sagoktól, s: co: ste-
 gyelmektől levő dependentiam. A' Nemesi Szabadságot bealma-
 zom; Mellynek meg állására, Itten engemet úgy segillyen, s: úgy
 adgya Felkém üdvösségét. *ff. Confitue*

INĪTĪUM SAPIENTĪÆ TIMOR DOMINI.

Psal: 110. v. 10.

&

Proverb. I. v. 7.

CONCORDIÃ RES PARVÆ CRĒSCVNT
Discordiã verò maximæ dilabuntur
Sallustius.

Timor Domini

In nomine Domini
CONSTITUTIO
 Civitatis Colosvariensis.

Az az:

T A B L A
 Mellyben az Colosvári Szék
 színen forgando Törve-
 nyeknek ki szolgálatásának
 módgya iratik
 megh.

Anno Domini
1603.

Mostan penigh irattatott az
I 705. Eszten-
 dőben.

Mense Junij.

AZ IDEZÉS RŐL.

Titulus Primus

I. Mindenféle pörökben
 akár örökség dolgában, s, akár Adósságról,
 s, egyéb dolgok fölül indulandókban, elsőben
 az Idezendőt személtve szerint idézzék valahol
 meg, találhassák. de az második és harmadik
 Idezés háza népe által is meg lehetessen.

Továbbá: Minden Idezés a Törvény
 napjának Estim legyen. Az Idezéshez pedig egy
 Szolga választassék. a Ki számot tartson a naptól
 melly napon kit Idezett, hogy az Alperesnek Idez
 tetéséről bizonyos és kétség nélkül való tanúhízon.
 ságot tétessen a törvényben.

2. Miert hogj immar az harmad
 szor való Idezést az előbbi szokás szerint meg
 kell tartani. azért az első Személy szerint való
 Idezés mindenkor ugyan szükséges keppren a Kor
 Szolga által legyen, hogy kétség ne lehessen az
 Idezésben. De az második és harmadik Ide
 zés, holott az Alperesnek lakos házárol is meg
 lehet

lehet, a' Felperesnek szabad akaratja legyen, ha kelt-
séget kímélvén, eo maga idezi az Alperest; vagy u-
gyan a' Közöséges Szolgával ideztesse.

3. Ha történendik hogy az Idezendő
embert az Köz Szolga az első keresetben meg nem ta-
lálhatná, tartozzék tartozzék a' Szolga ugyan azon két
pénzért, másodszor, harmadszor, és mind amgyiszer meg
keresi, a' migh Idezheti.

4. Ha az Ideztetet ember a' Törvény nap-
nak bizonyos órájára, vagy eo maga, vagy Prokátora ál-
tal jelen nem lenne. Az első el nem jövetelért egy so-
rintom, az második el nem jövetelért egy forintom
maradgyon. Melly bírságnak két része a' Biráké, har-
mad része pedig a' Fel-peresé legyen. Az harmadik I-
dezésre pedig, ha olyan vátemerőképpen ugyan el ne
jöne, sem Prokátort nem küldene, tehát az eo el nem
jövetele miatt, a' Felperesnek minden keresetén el ma-
radgyon.

5. De ha az Ideztetett ember, vagy beteg-
sége miatt, avagy nehéz szüksége miatt a' Törvény-
re el nem jöhetne, tartozzék ingyárást azokról az
Birót meg találni. Az eo ellenkezőjének vagy annak
Procuratorának is a' Biró előtt jelen lennének.

6. Ha történik pedig hogy az Ideztetett
ember a' Birót erről meg lelne. De az Actorát av-
vagy Prokátort meg nem találhatná, Tehát a' Bi-
ró jó lelki isméréssel meg gondolja a' dolognak mi-
völtat, és úgy halasztja el a' pert, hogy a' Felperesnek
csalárdjágára, és karáira ne legyen. T. Mert így

7 Miért hogy az Idezésbenn, mind
a' Pöröknek viseletébenn, a' Felperesből is lehetnek és
szoktak lenni családtagok. Azért hogy minden
álmakság és családtag távul legjen, Teoszer ez,
hogy ha a' Fel peres, minék utánna idezte volna
az Al-perest, az eo perit el hadna, és a' Törvény
napra Fel peres lévém, jelen nem löm, tehát a' min
az Alperes el maradna, az eo elnemjöveteleért. az
Felperes két amyrval bírágoltassék. és az harma-
dik Szék napján, az Alperest a' Törvény mente, és
szabadossá hagygya a' Felperesnek keresetéről.

8 Ha pedig történnek hogy a' Felperes,
az eo peressenek ideztetése után, erős betegsége, és
el kerülhetetlen szükséges dolga miatt el kellene
hadni a' Törvény napján az eo perit, mingyárat
a' Felperes is a' Bíró, és az eo ellenkező feletis arról
bizonyossá tegye, hogy az Ideztetet ember ne kénse
rittessek a' Felperest hozzábam várni. És ezenképpé
mindenekbenn az egyenesnégh megh tartassék.

A FELPERESRŐL, ALPE-
resről, és az e állapottokról.

Titulus Secundus
Minek utánna a' felső Titulusban az Idezés
ről, és annak állapottairól, részeiről végeztetett volna,
Erről szükség ennek utánna gondolkodni, és szólani a'
Kiket illik idezni? s kiket nem? Ez oktaért, valamelly
Alperesnek a' Felperes keresetihex képest, ez városban,
vagy ez város határábann elégedendő öröksége va-

mon

gon, az az embor az meghirt forma szerint ideztessék.

2. Ha penigh az Alperesnek annyi jóvai nem volnának, a' mennyiért a' Felperes pörben fogja, úgy mint, a' dozságh közsleges dolgában, avvagi pörnek, akár marhának le tetelében, tehát az Actur meg fogtathassa, hogy ha az Alperes elégedendően kezes a' Felperesnek nem állithat. Mert örökségről Tutoragrol, és egyéb ezekhez hasonló dolgokról indultatott perekben, ha meghapasztalnak az Alperes, hogy törvény közbenn, a' Felperes jószágát örökséget, a' Felperesnek kárára el tékozlama, vagy akármi módon el verzene, ottan mingyár a' az Felperes a' Birótól, az olyan pörben való jószágot közkezhez törvényszerint ki kérheti.

3. Továbbá, Az hatalmok dolgában, úgy mint, házra menésben, és hatalmasul valamelly személyre támadásbann, holott semmi sebhérés, avvagi vereség nem lesz, ha az hatalmas személy városi és örökséges, tehát a' felső mód szerint ideztessék.

4. De holott exaltien támadásból sebhérés és vereségek következhetnek, kik mind azon által nem halálos sebek volnának, és ezeknek cselekedője ez városi és örökséges személy lenne, mégis meg ne fogattassék, hanem a' meghirt mód szerint törvénybenn ideztessék. De ha valaki halálos sebet ejt, tehát ez városnak régi szokása, s. törvénye szerint meg fogattassék.

5. Az városi bíróságról

44 77.
5. A' Vándorló, bu'doró Szemellyek, es kik-
nek elégedendő örökségek nincsen, ha az felső haral-
maskodásoknak részeibem találtnak, és esnek,
a' városnak régi Törvénye szerint, meg fogtatassanak.

6. A' Szegődött Szolgákis, es Szolgálo Le-
nyok, el hagyvám Urokat, vagy Alsószonyokat, meg fog-
tatassanak és a' Bíró ez ilyeneket, az eo Urok vagy
Alsószonyok' hire nélkül, senkinek Szávéra, semmikeppen
el ne bocsássa, hanem ha meg h capasszalna ezt, hogy az
Szolga, vagy Szolgálo, az eo Uranak, vagy Alsószonyá-
nak csak bosszúságából volna a' fogtatásban; Seőt az
mint egyéb dolgokban, ebben is a' Bíró a' Törvénynek
utait követve.

7. Ha ki peniglen, másnak Szolgáját vagy
Szolgáloját, főbenjáró dolgok kívül, valami egyéb
dologért meg h akarna fogtatni; az, tartozzék e-
lőször meg h kérdezni az Urat, vagy Alsószonyát
ha akaré e' cse' kezese lenni; ha elégedendő kéresse;
get igit az Ura, vagy Alsószonya, ottan meg b' szűnyek
a' fogtatástól: Hogy penig' semmi családsága ebben is
valakinek ne legyen, a' Felperes melléje veien az vá-
ros Szolgáibam, az Szolgának, vagy Szolgálonak Ura,
vagy Alsószonya házához el meheren.

8. A' nyiltván való főben, es büntetésben járó po-
rökben, és dolgokban, minde' ember, személy válogatás nélkül meg
fogtatandék.

A' Törvényről

A TÖMLÖCZREOL

Fogházról, és Váltfágról.

Titulus Tertius.

1. Minek utánna a fogtatásnak módgyáról, és állapotjáról végeztek, v agyon hátrahagy az Fogházról Tömlőzről, és annak váltágjáról szóllyunk.

2. Minden fogoly kit a Tömlőcznek udvarában be visznek, tartozik a Birónak az előbbi mód szerint negyven pénz adni.

3. Ha penigh azon fogházban történendik az fogolynak halála, az Tömlőcz cartók minden éjél or való halásatol, eot eot pénz, és ne többet vehessenek az foglyon.

4. Ha ki valakit megh akar fogtatni, az közönseges Porozlónak, ha többedmagával, szolga tartaj val leszemis a fogtatásnak idejéim, teobbet ne fizessen a fogtatástól negy pénznel.

5. De miéit hogy a fogtatástól senki nem cartozik fizetni elébb, ha meg fogtatik, a' migh oda be ne vitetik; Amakkoraért, ha valaki a' meg fogtatásnak, és be vitelnek idejekoráim, vagy az ucbann annale eleve a' migh a' fogháznak ajtajaim, az udvarban be nem vinnék, az eo pereszeivel meg békéllik, vagy penig néh légedendő kezeset vet, az olyan személyen a' fogház berit az 40. pénz a' Biró, semmikeppenn megh ne vehesse.

6. Holott Kung

6. Holott penigh a' fogolynak állapottja
nehéz, és nyomoruságos szokott lenni; Amakiváért hogy
a' Törvény, és az Igasság ki szolgáltassék, minden fo-
goly a' karmi okból tartassék, de harmadnapra, az fog-
tatásnak utánna a' ki kevertkernék, ha az Törvény
napja lenne, a' meg fogtatásnak okának meg ma-
gyarázatának, és érteinek keducciát, a' Törvény szí-
nre ki hozatassék, ha valami olly nagy bánat el
nem mulattatja.

7. A' Törvény napom peng a' fogoly ki hozat-
tatva, ha az Felperes vakmerőségből, vagy túnyaságból
a' Törvény eleibenn nem jeleendő okat adni a' meg fog-
tatásnak, sem Prokurator nem küldene; A' Birónak ott
szabadsága legyen el exserteni a' foglyot, mint a' Törvény
nek az az eo Regulája, hogy ha az Felperes kieszen ne
leszen a' vádolatnál, az bűnűnek szabadulása legyen.

8. Ha penigh a' Peres a' Birót vagy tulajdon há-
zánál, vagy a' Törvénybenn létebenn meghatalalt, a'
és elegendő okait adhatja jelemm nem léteinek te-
hat a' Biró az Széknek Engedelméből, csak egy Tör-
vény napot, és ne többet adhason a' Felperesnek jelen-
létere.

9. Ha penigh a' meg fogtató fel idegen és ki-
vül való személy lenne, tehát a' Biró tözenezendő napot
haddjon ország törvénye szerint a' fogolynak ki ho-
zatatásaira.

A' Birónak orv. léte, és fel.

A PÖRÖKNEK VISELE

teréről és Feleletekreol.

Titulus Quartus.

Minek utánna a Pöröknek hordozza
sára jutottunk; Szólnunk illik elsőbenn az Írásban
be' adandó feleletekről. Minden pörös, a' ki örökös-
ről, viszeségről, és egyéb nehez dolgotról indít pört,
ugymint a' ki horzsu folyással a' felső székre látat.
nek memmi, felelet az eo keresetiről írásban tartoz-
zék be' adni, hogy a' pörnek horzsu processura folya-
sa miatt, a' Biráknak elmejekből a' két fél feleletek
ki ne essék; és ha az feleleteknek mássat akarja venni,
az Alperes, az elébbi mód szerint el vehesse.

2. Elvévén eliképpem a' Feleletnek mássat az
Juctus tartozzék a' harmadik szék napján, a' Felperes;
nek keresetire, vagy nyelvel, vagy írásban meg felelni,
hanemha a' Notariustól, a' felperesnek feleletnek más-
sát elégedendő okok miatt ki nem vehette volna; Itt pedig
a' Notarius miatt a' harmadik szék napján az Alperes
meg nem felelhetne, tartozzék az utánna való követe-
zendő szék napján meg felelni; és a' feleletnek más-
sát a' Felperes el vehesse, ha akar, az elébbi meg-
írt mód szerint

3. Ha pediglen eszeben veszi a' Felperes, hogy az
eo keresetire nem egyenesem felelt az Alperes hane

az eo igaz keresetnek haladékjára némi nemű hit-
ván, és hejában való exceptiót vagy feleletet fog ne vé-
gyen Part, hanem ugyan ott a Szek. színen az olyan
Exceptiót elő nyelvel semmisse tegye: A Biró is törvény
szerint ezt eljáratásza, és az Accor keresetnek vele-
jére ügyekhezék inteni, és kényszerítse meg felelni az Al-
perest. Ha pedig az Alperes ez ilyen Exceptiót
jobb adom való meg látásért Appellációban venne sem-
milyképporn meg ne engedessék, hanem az clerék per-
rel vitesse el.

4. Hogyha pedig a Perések közt valamely-
lyik fél, a fele hejában való Exceptiót Urunk eo Felsége
parancsolatya által akarna vég bejuttatni Appellációba
amaz kecs Szikely szerint: Tudni illik: Ha valami Törvény
szerint való bántás mitsen benne. És ha az dolog úgy va-
gyon, mint magy arasztatott eleiben tartozék a Biró
venni, és törvény szerint ez ilyen Clausulának enged
meg hantya vesse, és minden képpen a clerék pernek
folyás árá útát ügyekhezzenek a Birák nyitni.

5. Ha pedig olyan Exceptiók támadnának: kik
kik meg szokták a pernek clerékat állítani, úgy
mint, ha idő múlást mondana az Felperes keresetből
leinni, vissszontag, ha a Felperest nem tisztességbe-
személynek mondana. Harmadszor: Ha a Felperes ke-
resetét Patvaromnak mondana. Vissszontag, ha vala-
mely dolog Törvény közbe nem támadna, és ezek hez ha-
sonló Exceptiók, el bocsátassanak Transmissióban,
csak ugyan ez intés a Felső Székekre. 6. Mit pedig

6. Mikor penigh mindenik fél egyszer egyhöz
első feleleteket be adgyák a' Szék színen, a' derekdo-
logbann, a' két fél csak egy egy Replicatiót adhas-
nak be, és a' Bírák se engedgyenek tovább.

7. A' harmadszor való felelet, úgy mint által-
mas, és nemillendő semmikeppen meg ne engedessék. Ha
penig valaki fő peretben feleletet, válassz tőle, is-
mért ellene mondásit, hogy a' Bíró Igijet abban meg ér-
tse, világosítom, és értelmes szóval elő adni akarja, az
elő nyelvel, és kéz elméből számlállyal elő, és ha az
Transmissio bann be akarja iratni, tehát a' Notarius ke-
zére meg beszélheti, és velle be irathatja.

8. A' nyilván való büntető, vagy főbenjáró prörök
noha leg nehezebb peret, de rövid törvény el vege-
tessenek el, és semmi némi' Grásbeli folyással ne visel-
tessenek. hanem ebbenn a' régi mód meg tartassék.

9. Az Adosságról kölcsönözésről, Marhána-
ról Kézniél való le tételéről, és kezességről, és egyéb
nyilván való dolgokról indulando prörökben, és fő-
képpenn, ha valakinek levele, kéz írása, és egyéb vi-
lágos biz onsa ga vagyon, melly dolgot a' Bíró is jó, és
ért itilel meg tapasztalhat, ez ilyen dologbann
semmikeppen Grásbeli Törvény folyás ne engedessék.
mert méltatlan dolog hogy ez ilyen nyilván való dög-
bann a' Felperesék hosszú Törvény folyással fájass-
tassanak. Ha penigh itilnék a' Prörök, hogy még
az dolog Transmissio bann kelne, tehát az eo feleletet
Ket

Ket, élő nyelvel rövid beszéddel, a' felső mód szerint kézzel írásból mondgya elő a' Notariusnak, hogy meghírja a' Törvény elead.

A BIZONYTASROL Titulus Quintus.

I. Mivel hogy minden pörök kettőből Kettőből állanak; úgy hogy egyik fél valha az es kereset igaznak lenni; a' másik pedig az ellen tagadgya: Azért mind az vallók s mind az tagadók bizonyágnélkül szükkölködnek és arról keltszónak lenni: Melly bizonyítás holott kétféle; egygyik emberbeli; a' másik leíróbeli; Terzozik hogy az emberbeli bizonyítá, vagy bizonyításról es annak rendiről s állapotjáról végezzenek

2. Hogy minden emberbeli bizonyításnak bizonyos határa, es cséllye legyen, es hogy a' pöröknek folyása a' bizonyítágoikból homályos ne legyen: Annak okdért minék eleote a' pörök bizonyítágoinak be' vételére ki borsáccának a' Törvényeol, az Bírójól meg tudatkozza es megh kérdézzre a' pörösöket, ki mit akar bizonyítani es mind a' valló s mind a' Tagadó fél, bizonyos es homály nélkül való beszéddel, az Utrumot, azaz: A' mit meg akar bizonyítani, eles mondgya: Ké a' Notarius megh írjon, es arra kellyen csztán a' bizonyítágoikat meg kérdézzem, es a' szerint be' venni; Melly Jedzestől a' Notariusnak, az Irásnak mennyi volna szerint legyen fizetse.

Michele.

Mint kellessek a Tanukot
megh kérdezni

Titulus Sextus.

I. Minden Vallo a Biro p[er]s[er]etivel Ider
tessék arra az időre, és helyre, mellyeket hágy neki az
p[er]ios, és akkor köz szolga által ideztessék, akkor eo ma:
ga Iderze, szabad velle az p[er]ios. Ha ki pemigh
valmerőség[er]ből az Vallásra elnem jövend az Biro pe:
tetre, az megh irt mód szerint b[er]isgoltassék meg.
Mellynél két része a Biráké; harmada pemigh az
Ideztető felé legyen.

2. Valamelly Vallo ideztetik a köz szol:
ga által és tagadást téssen benne, hogy eot[er] nem
Idezték volna, tehát, A' Biro az köz szolganak
bizonság tecelet indgye inkább el. Ha ki pemigle,
a' p[er]ios eo maga idezend, az vallásra, és tagadan
téssen benne, az olyan tagadó ember hűtuel men:
tse megh magát az Biro eleot, a' megh irt büntetés:
től; holott pemig az megh irt képpem a' vallo megh
b[er]isgoltatik, két annyi b[er]isg alatt kényszerítse
az Biro viszoncagh megh vallamj.

3. Valaki e városnak Biraja eleot indit
tya el p[er]ios, és ki bocsátatik a' szektől bizonsagra, az
minden vallot, kik ez város birtoka alatt völnának
és lak:

laknánaki, nem egyebüve; hanem a' Hűtő Polgá-
rok, és Notarius eleibem kihassa és kényszerít hesse
a' vallásra. Ha pedig len kívülben cselekedik,
az eo vallási erőtlenségek legyenek, és le szállgának,
mert ez városnak régi szabadsága, és örökös szo-
kása idegen Birót, és Igasság szolgálatát, soha
nem szokott ez városban megh engedni.

4. Az Nemesek penigh és külső emberek
ha kik szabad akaratjuk szerint meg vallanak
ez városi, és Polgári székem, azoknak vallási az
megh írt mód szerint erejebem maradvának,
mert szabad akaratjuk ellen, semmikepen ez
ilyen személyeket a' Birónak ereje, melioraga
nem kényszerítheti a' vallásra. Annakokért az
ilyen emberek az eo rendelt Birájak eleve vallat-
tassanak megh, és az eo vallások igaz forma alatt
hozatassanak ez székre

5. De hogy mindenek jó rendel legjenek,
és hogy minden veselkedés, és kétség távol legjen
a' bizottságok be' vételébem; két hűtő Polgár le-
gyen; egygyik szász; a' másik Magyar, kik az
hűtő Notariussal, szokott időben a' Tanács háznál
le üllyenek, kik eleve vécezenek be' minden vallások
Az Esküű Polgárok leg elsőbem az vallókac az
Esküűre kényszerítsek; amak utánna a' Peresről
az Ucrumot, vagy azt a' Fedzést, a' kit meg íratott,
hogy meg

hogy megh bizonyítja el kerjék. és a' Vallókat az Urum
 avvagy Jedzés tartása szerint kerdezzék meg egy-
 gyként, melly vallást a' Notarius fogalmatosom, és
 meg írjon; és annaki utánna azom valló eleot el olvas;
 son, hogy a' valló kértéges ne legyen, hogy vallása, vagi az
 mit vallott megh nem viacsa volna.

6. Tovább a' vallóknak megh kerdezzék:
 bem nagy gondot viselleyenek a' Polgárok, hogy
 mikor lott a' dologh, minémű helyen? kitől levő, és
 mine leott? És rea vigyazzanak arra is; Tolnemű al-
 lapotbéli a' valló; mitoda személy, és inemgi údeor?
 A' mint ezen dologról a' Tripartitum második részbe
 az 27. Titulusban világos viás vagyon.

7. Ha penigh történnék hogy a' valló el
 jöne az Jedzésre, de a' kérdésről akarna gondolkodni,
 s, napot kívánna magának, az utánna való kövecke-
 zendő közelbik bizonyításnak napja engedessék meg
 nély; ki több Jedzést, és utánna való járást ne várjon,
 hanem elő tartozzék jöni a' vallásra. Ha melly
 valló pedig homályosom és kértégesom vall, azt
 újolagh megh vallatassák.

8. Az vallásnak beiratasáról két két puz
 vétenék, és az puznek fele, a' munkának volna szerint
 a' Notariusnak járjon. Az feleivel pedig az Notarius
 mellett levő két Polgár osztazzék. De a' külső embertől
 a' bizonyraignak be irásáért négy négy puzt vegyenek, az
 elebbi mód szerint.

9. De Goloté immat

9. De holott immar minden porók kettő-
keztől állanak, tudni illik: Az Vallásból, és az La-
gadaisból, és mindemik peres azé kivált, hogy bi-
zonságra eresztessek, ki, azé a' mit mondott meg h bizo-
nyítani; Azért valamennyiszer az Alperes bizonság-
ra hagygya, és engedi, és bizonságra az Alperes ki
nem megyen, az utam ne legyen neki szabadsága
hogy éris ki mennyen bizonságra.

10. Hogy penigh egygy peresis az úclőnek
szűk volna miad az eo bizonságinak be'vételében
megh ne fogjacket, a' Két Biro elől háromszor
és ne többször botrássék ki, és minden ki botrássá-
nak, tízen eotodnapot adgyanak. Ha valamellyik
feljemi a' bizonyításnak első idejé gondviselő-
lensége miad, akkor vakmerősége miad el halgat-
ná, annak a' bizonyításnak több ideje meg ne en-
gettesék, hanem ha Törvény szerint való' orvoslást
Keresi.

11. Ha valaki azt mondgya a' Biro előt
hogy eo neki az eo bizonságiert messze kell menni,
és illyennek a' Biro az eo jó itéleti szerint, olly ele-
gendő napot adgyon, bizonságinak be'szolgáltatá-
sára, hogy az edig asságabam meg ne fogjacket.

12. Miért hogy a' Porók egymás bizonsa-
ginak másra Urunk parancsolattal szótak, az
vaterának nemü nemü szótak a' szerint, ki iratja,
Imbolsék

Amakokért, véget akarván effele hejábamm való költ-
 ségnek vetni; Teoz czék ez, hogy mostantól fogva en-
 nek utánna, mindemik poros az eo egymás ellen bevetted
 vallásit, ha megh a' Birák eleoa forogh perek a' Birák.
 tól. Ha pedig kérdőbenm vagyon a' Tanátsól a' város
 petseti alatt nyitva, semmi Bolandatumta nem költvém,
 eo magokat ki követhessék, és ki irathassák. A' Notari
 us is, azom ügyelteszék hogy a' Bizonságnak ki vá-
 sáual a' porosók a' törvénynek ki szolgálatasábamm,
 megh ne késleltessenek.

13 Minck utánna a' Birák ki mondgyak tör-
 vényeket, és kérdőbenm mégyon az eo törvények az Ta-
 náts eleibem; Akkor ha melly poros kívántozik bizon-
 ságra ki memmi az kérdőből, csak egy terminus és ne
 több adassék, mellynek az előbbi mód szerint fizes-
 evod nap adassék határa, ki vévém a' nyilván
 való főbenm és büntetésbenm járó poroskbenm, mellyfel-
 ugyan nem engedetik kérdőből bizonságra ki memmi.

A TANUKNAK AL- LAPOTTYARÓL

Minemü Szemellyeknek
 ne maradjon meg' vallások,
 hanem megh vetessék.

I. A' Gyermekelének esztelen embereknak,
 és bolondoknak, hírek nevekbem fogyahtoztaknak
 atvagy

avvagy nyilvánvaló bűnbem előinek vallási, be ne
vetessenek, mert az Igasságnak megh tudakozásá-
ban egész hűtű embernek kell lenni.

2. A' gyermekeket pedig úgy ertsed, hogy az Fer-
fiu gyermekeknek Tizennégy esztendeiek alatt; Az Le-
ányóknak Tizenkét esztendeiek alatt leuo' vallástet-
lek megh ne engedessék, mert ez ideiek tájban memeké-
a' Cörvény szennit való üdöbenn, és akkor kelnek ki az
gyermeksegből, melly ideiekbenn osztam massalis pe-
2 rel hernek

3. Ezenképpenn az Anyafiasok közöttül, Az A-
tya, az Anya, a' Fiak, Leányok, Jobb Anyák, Jobb Anyák
Unokák, Bátyák, Húgok és a' Sogorok közöttül, a' Fer-
jek, vagy Urak Felesége, Szója, Itara Asszony, Vei, An-
gyok. seot magok egymásait, se egymás ellen bizonsá-
got a' Cörvénybenn ne teherrennek, mert ha meg akar-
nának eskünni, tehát eo magokért meg kérdestem nem
engedték, eo magok ellenis, ha akarattok minren
reája, nem kényszerithetn, hanemha az ellenkező fél
ellentartó nem lenne, minthogy a' ki mit maga akar
maganak az nem lehet bosszúságára, hanemha az
másik ellenkező fél ellent nem tartana benne.

4. Tovabba; Az hirneuben járó, vagy Disz-
tességet néző dolgot valaki valakinek meg jeleníti, és
ekképpenn okot ad a' Felperesnek ez ilyen dolognak
meg jelenítésével a' perre, ez ilyen valló abban az por-
ben bizonság ne lehessen, mert nem méltó hogy vallóis
bizonságis

bizonságs lehetessen abbam a' pörbenn, ez ilyen Tisz-
tességh dolgábam. De azért az egyéb Polgari pör-
rokbenn, ugyanint Jóság keresérbenn, marha szállás-
bann, Adósságokbann, és effélékben megh maradhas-
son vallása.

A Szolgák
Szolgálatos

5. Viszontag annak sem maradhat megh
vallása a' kinek halálos ellensége az, a' ki ellen vall,
ha megh bizonyíttatik; ~~Azokis~~ ezen törvény alatt
vadnak; mert nem illik az olyanoknak bizonságot
tenni az olly embernek ügyébenn, a' melly ember ne-
kiek parantsól, hogy meg eskedgyenek, s, vallyanak.

6. A' Házások közt mikor parasztság
találtatik, avagy étecs dolga, nem tiltatnak meg az
eonnönmagok házok népeis a' vallástól. De az oda
fel meg mondott módszerint ez illyenek igen megh
kerdeztessenek.

7. Miert hogy penigh a' kenszerítésből való
vallás tételek erőtlenségnek ítéltemek. Amakotvaért
ha csigazás által lenne vallás valakire, azt a' ki
ellen vallana valamelly csigázott ember egy ügyü-
és eggyedül való vallás tételre, megh ne terheltyék,
és megh ne károsítsák.

A' LEVELEKBELI BIZONSAGOK

Titulus Octavus.

I. Miert hogy ez egész országban minden

Cir. X. 1791

Törvényes Székes helyben, és a Kösztéges Szokás, hogy valaminemű leveleket, és levélbéli bizonyságokat béadnak a Törösök, azoknak, az ellenző fel, a' ki ellen a' Levelek béadattatnak, mássát veheti; azért e' városnak Székjűs avval éllyen.

2. Annak utanna, ha ki az eo adósságot Keze irása, es kötés levele mellé idezi, es az adós Alperes annak mássát kívánnya, minden bantás nélkül megengettessék az Alperesnek; De olyanok alatt, hogy az utánna való, Kösztéges Szék közelbik Szék napjára előjöjjon, es az Felperes keresetire minden haladék nélkül megselellyen, mert affele adós levelek mindenkör elég bizonyság az keresetnek.

3. Tovabba; Ha ki valakinek be bé kötött levelet küldi az eo Szokos petteri a-
lati, az illyen levélben is nyilván vagjon megírva az Adósságh, vagy arról való vallással, olyan ereje legyen, mint egy jó Adós levélnek, es az adós Kezírásnak. Hapenig ez illyen levélben az adósságnak mennyi vólta a' kötáknak hibái vólta, vagy egyébképpen való számvetés miatt kértéges vólta, es vétkes, Tehát az Alperes mindenkör excipialhat az illy vétkek miatt.

4. Ha az Felperes az eo adósságot elér az eo adósságn, emberbéli nyilván való }
Kösztéges

bizonság által, semmit nem árt ha a Telpere az Adors
leuelet elvesszette volna, két okokért: Egyikert mert
a leuelek dolga sok szerencsétlenség alau forog. Másikert
Mert a leuelek csak az emberek dolgainak emléke-
zetire valók

5. AZ holt embereknek kereskedő és A
rus embereknek, és mives rendeknek Regestumok, az A
dosságnak keresetire, és megh vételére, nem tellyességgel
elégedendők, hanem Törvény szerint való támaszok
nélkül, az az: hűrnélkül, vagy bizonság nélkül szűköl
ködnek, mellyet a' Bíró jó itélettel megh itilgen.

Ugyan ezen Törvény alatt vagyon, harkj, halálá
nak órájam vallást részen, hogy eo nékre ilyen, s, ily
ben semelly bizonyos pinzel, vagy marhával volna ad

6. Végczetre A' Privilegiumoknak, és egyéb
fő leveleknek mássai, a' kite bizonyításnak okdért
hozza atnak be, a' Törvény eleibem, csak annyi részé
ben irattassék ki, a' mennyi része a' pörnek állapot
tyát nézy.

AZ
B I R A K N A K S E N
tentia ki mondásokról.

T I T U L U S N O N U S

Mikeppen hogy szükség az Alperes-
nek személy szerint az Sententianak, Törvénynek
ki mondásakor jelem lenni, a' Szék színe, az főben
járó

járó, és büntetésre méltó perekben; Azonképpem
a hatalmokról és Tisztetség dolgáról indultatott
pörölnék, Törvény kimondásakor is a Szék Szí-
nén személyek szerint, tartoznak elő állani.

2. Mert ez ilyen hatalmokról és
Tisztesegől) dolgáról furgo pörökhölis, gyakor-
latossággal, nehez büntetéssel ki Szolgálatot tör-
vények szoktanak kijöni, mellyek az Alperes
Személyének jelenléte nélkül ki nem Szolgálat-
hatnak

Hogy ha pediglen ez ilyen Al-pörösök
vaktmerőképpem, a Törvény eleibem személyek
szerint nem jönének, vagy magokat el titkolnák,
a' Bíró a' Felperesnek jelenlétére ugyan törvényt te-
gyen, és Sententia mondgyon, és ha törvényt szerint
való orvossággal az Alperes eleit nem vész, az
Bíró a' Sententia ki Szolgálatassa, igazat is tegye.

3. Továbbá, minden dolgokban ez te-
vén hogy, az Igasság forogjon elő, hogy nem
mint a' Törvénynek seletéb való ereje. Annak-
okáért a' Bíró az Itent, és az Igasságot szemé-
leleu hordozván, hátra hagyván engedelmet,
gytilöltséget, és egyéb eféle belső indulatokat, a'
Két pörösök közt jó itilettel való igaz, és egyenes
törvényt ügyelteszék tenni, és ki mondani. Az kétsé-
ges dolgokba, és pörökhöz pedig, nem kevesbé igaz, a' mint
hogy Bátoriságos és engedelmes, és gyengébb törvény mondás,
melly dologba a' Törvény ki szabad akaratja meg maradhaton.

(Az App. U. A. H.)

APPELLATIOKROL

Titulus Decimus.

I. Minek utanna a' Birák a' Törvényt
 kimondgyák, Miert hogy azak; a' Kinek az
 Törvény cécl nem szolgál az Felső Székekre Ap-
 pellálthattak a' Törvént. Annak okáért az Ap-
 pellálás a' Birák eleöl a' Tanácsra, és onnat egyen-
 sem az Ország Fejedelmének fő Székire az előbbi
 régi szokás szerint megh engedtessek; Addig Ap-
 lállyon penigh minenk eleöl a' Birák az eo Székek-
 ből fel nem kelnek.

2. Ha penigh a' két Biro, bator har-
 forintig való bírságot talális; De ha a' Birák Tör-
 vényt a' Tanács helybenn hagygya, tehát a' több
 felső Székeknek szokása, rendtartása szerint, az
 a' Birák a' Biráké legyen. Mient kő Igaznak la-
 csik ez, hogy, a' ki a' porokból elsőbenn az igaz Törvént
 elméjébeli fátatrággal ki talállya, ugyan azonn ve-
 hessen hasznos, belölle; mellyet az régi rendtartás is
 jóvállott.

3. Deholott az három forinton fellyúl
 való bírságokban, a' pernek végé Sentenciája
 után, két része vagyon a' Tanácsnak. Ugymint:
 Nyeluváltásnak, Hatalomnak, Parvarnak, El-
 ven diának, és effele terhetének meg fizetése benn.

Azért a Tanács effelc bírágoknak két részéből
a harmadrész a Biráknak meghadattassék és
semmi módomb a Bíró ez illyen öreg bírágok-
nak harmadrészből meg ne tsalattassék.

4. Az Appellatio pedig a Birák elöl
mind az öreg dolgokból s mind külsőbbekből
indult, es forgott perekben, el bocsattassék,
és ne legyen a Bírónak bosszúságára, ha ki
az eo törvényét jobbadom való meglátásnak
okaért kerdebbem kívánny a bocsátatni.

5. Mind azon által három forintigla
való dolgokat, főképpem ha adosság, a Bíró, az
Tanács eleiben ne ereszsen.

6. Noha megh szokott engedetni az
Appellationnak a Tanács elöl is Urunk Fejedelmünk
eo Felsege udvarában való vitele. De minden pe-
rek immár el ne bocsátassanak, tudni illik; az
meg Sententiaztatott embereknek az eo Appella-
tioja, és nyilván való Adosság dolgaj, mellyekbe
sem tagadás, sem valami törvémszerint való
exceptio és fugas nem lehet az Alperestől, hanem
az Keiperest csak hejábann való haladékkal
akarna' farasztani. Továbbá. A' melly pe-
resnek keresetinek mi volta húsz forintot megh
nem halad, a' Tanács elöl semmikeppen tovább
ne eresztessek, mert nem illendő hogy a' méltorá-
gorb székelnék Biráit apróké dolgokkal fá-
raszták, és hogy a' porfokis küsde dologért, egy-
más nagy költséggel, fárattaggal bántsák.

7. Dr. Solov

7. De holott a' pöröknek folyási be-
iratvám a' Transmissióbám, a' felső Székekre szoktanak
vitetni; azért, a' melly pöröt el maradt az eo Kere-
setől, az régi szokás szerint, tartozik a' Transmissió-
bám beírani.

8. Miért hogy pedig győzködte szokott
meg történni, hogy az Appelláló fél, vagy el hal-
gattya ki venni a' Transmissiót, vagy ha ki iratja
de azért a' nyertes félnek nyilván való kárára, és
veszedelmére nem látaattya meg; Annak okáért az
nyertes fél ha szintén nem appellált volna; de ha
mással ki akarja venni a' Transmissiónak, te hat an-
nak előtte, minék előtte meg nem perrelteték volna ki-
veheti a' más félnek Transmissióját: A' ki Transmis-
siót reformáltatis, ezem törvény legyen a' mássa ki vé-
telében.

9. Az Appelláló fél megh iratvám, és
ki vévém az eo Transmissióját, ha illendő idejében
nem látaattya, és itilte; avagy az Irtó Mester ke-
ze irása, idézése által az illendő időről el nem ha-
lasztatik, tehát, a' minémű Törvénygel appellatobá
vitte volna pöröt, ismét a' Biráknak, vagy Concásnak
azonn Törvény tételét marad helyén.

A' TÖRVÉNYNEK KISZOLGALTA-
tásáról és Igaztatásról. Titul. Undecimus
A' Miért hogy

I. Miert hogy minden Törvénytelek.
 hejában valók volnának, ha ki nem szolgáltatná-
 nak. Azért a' Birónak szorgalmas gondviselése
 legyen, hogy a' Törvényeknek ki nem szolgáltatása
 miatt, a' pröcsök kárt ne vallyanak; Az Törvénynek
 elég tételében pedig a' még rögzött szokást kell
 meg tartani, tudni illik:

2. A Sententianak ki mondásától vagy
 a' Szék színen, a' Remissionak beadásától fogva
 utánna keueckezendő Tizen eotod napom, az Alpe-
 res az elég tételre kényszerítessék a' Biró által meg-
 tartván a' Törvénynek igaz rendit, és a' még rögzött
 szokást, a' Szerint a' mint a' pröcsöknek folyásából
 és a' Törvénynek ki mondásából minden kereset meg-
 ismertetik. Az adosságnak és költsönözéseinek dol-
 gaibam, a' meg holt Mátyásodik János Király Envi:
 legiurama tartassék meg.

3. Minek utánna a' Törvénynek ki szolgál-
 tatása a' meg vit más Szerint által vitetett volna
 az Jelperes kezébe adando' börtülterett marháik
 mégis Tizen eotod napig Köz emberek kezénél
 zálogul maradvanak. Melly tizen eotod nap ki tel-
 ha az ados azokat a' jókat és marhákat meg ne-
 valtya az eo igaz (börtüjem) ottan, tehát azok az
 Jelperesnek

Felperesnek örök börtön szerint, és örök bírdalamúl adatajassanak. Ugyan ezen értelem legyen az örökség dolgában is, a' melly törvény szerint Iktatással léssen előfűzve, mert ha az Adós az Iktatás után tizenötödnap alatt, a' Felperesnek meg nem fizet, orzán, ez illyen eliktatott jószágok, örökös igazsággal a' Felperesnek járnak.

4. Ha valaki másnak házat bizonyos bérben meg fogadgya, és a' Sella a' ház bért el halgathatna, vagy nem akarja megfizetni, és a' törvényben a' ház bért rajta el érili. Minek eleve kivimé az Sella a' házból az eo marhája, portékája, mindeztör meg tartoztatua lehetnek zálogul, mert a' meg fogadott Sella házban a' bévitett marhák a' ház bért látnak zálogul ott lenni. Ugyan illyen értelem alatt legyen a' Csűrőnek és pinzárnek bér is.

5. Minden Szolganak igaz bért idejének kitelése után, az eo Gazdájának jelen létében a' Bírő meghitillye, és a' Gazdája, ha az Adós a' gna vagy inkább a' szolga bérnek mennyi voltát meg nem tagadgya, rehat, csak harnadnapot badgyon a' Bírő az meghéigítésnek. Ha pedig a' Bírő elő a' Gazda valami bántait, vagy szán tételnek megfizetve volna elő, az a' Bírő igazság szerint eligazítja.

Zittra, és ugyan segítséggel ügyekhez kélem, hogy
a' Szolga az eo igaz Szolgálatyából meg ne tralat-
kozzék, avuagy traltarkoztassék. Sőt az Szolga-
nak vagyon olly szabadsága, hogy az eo Uramnak
minden adóssi eleve eoneki Szolgálatyáról, az U-
ra marhájából elég tétel Szolgálatyáért, Kivéveim
csak ezt belőle, ha kik ez illyen Szolgának
Gazdájamm, még h az eleve Törvényel adósságot
érték volna el; Mert az üdövel elsőbb, szükséges h
hogy Törvényel is az legyen nyertesebb.

6. Miért hogy penighlen ez a' szegényvá-
ros, az eo szabadságát nagy munkával, fárad-
hatatlan gondviseléssel, tökéletes hűttel, és az eo
eleinek hűségös Szolgálatyokkal, engedelmessegek-
kel érdemelték. Magyar Országnak régi
Királyaitól. Amakokért, méltó do-
log h hogy hasonló Szorgalmatos-
sággal bealmaztassék a' a' Szabadsá-
g, mi tollunk is. Minek okán
a' Biró ez városnak több Szabad-
sági között, ezt még tantra Szor-
galmatos gondviseléssel, hogy sem-
mi nemüi üdöben, idegen és külső
Executorokac, törvényi Szolgálat-
tokot e városban el ne szenved-
jen, azokon kívül, kik az Or-
szág Fejedelmétől ide bocsát-
tatnak. Imi Arhauus.

A' Procurator

Epigramma.

*Iuris Consultorum idem Status, & Medicorum,
Danna quibus licito sunt aliena lucro.*

*Hi morbis egrorum: Aegrorum litibus illi;
Dant patienter opem, dum potiantur opam.*

Ovenus?

AZ PROCURÓK = -rol való Végezés

Es egyeb Törvény-
béli végeztések.

Hogy a Törvény dologában valami jó rend tartás lehetne, kihez mind a Törvény-
tevők, mind a porósok magokat rendelni, és az
nagy sok panaszoltkodásnak vége lehetne; Azon-
képpem a nagy sok hejában való költésnek,
kiket a szegény porósok gyakran térsnek, vagy
az Procuratoroknak gondviselésének miá, av-
vagy a Biráknak sokféle haladékjok miá, kiket
az írott Törvényeknek, és városunknak is szoká-
sának ellene téslekeznek, a község között ki rekes-
tenek.

Téczzett azért hogy nemű nemű jó rend tar-
tásokat rendelnénk, kik emek uram a való időben
igazán megh tartatnának, ne lemmének a Törvény
tételben emyi sok Isten ellen való haladékok,
és esztendőnként emyi sok változások. A Birák is
co magokról ne gondolnának untalan külömbfélé-
lombféle ujságokat, az előzők való Biráknak
nyilván való bosszúságokra, és gyalázattyokra
az porósok

a' pörösök is ne kényszeríttessenek uralom, minden ki-
csin dologért a' Fejedelmet megkérni a' szegény ember-
nek. Mind emy' sok bántódásoknak el távoztatásáért
ennek utánna ilyen rendet akarunk a' Törvény tétel-
ben tartani.

1570.

1. Míkeppen az 1570. érzendeobem az
Törvénytételre három bizonyos napot rendeltünk, volt,
Kedd, Csütörtök, és Szombathot.
Mostanis azokat observálni akarjuk; De az Del-
utám való Törvény tételket, mint aralmasokat, tellyes-
séggel hátra hagyjuk, hanem ha olly casus következnék,
avvagy Fejedelem parancsolatty a' kényszerítene, kiki mi a'
egyéb nem lehetne.

2. Az Idezésbenn szoktanak nagy sok fe-
rünk, és felettébb való költségek a' peresekre követ-
kezni, Ugy, amygira hogy, gy akorta esnek olly pörök,
hogy egész érzendeigh is a' pöröst a' Biró eleibenn
nem vehetik: seot gy akorta az Idezésben való költsé-
meg haladra a' derék kereset. E' pengi követke-
zett a' szer tartatlansághól, és a' mi Atyáinknak jó
szokásoknak hátra hagyásából,

Hogy azért a' pörösöknek is az Idezésbenn jó mód-
gyok lehessen, ilyen módot akarunk követni:

J. A' peres kérjen pettet a' Birótól, és hogy abban
is vették ne lehessen, adgjon a' város Szolgájának az
petet mellett két pénzt, és a' Szolgával ideztesse eo ma-
gat az Alperest személye szerint, és a' Törvény nap-
előjre

előjövén, a' Pörösök kívánságára Bíró Uram
szólittassa az Alperest, avagy Procuratorát, nem
várva, mint az előt a' Széknek fel kelését, mert az
nem csak karos. de az Iroda Törvénynekis ellene va-
gyon, hogy a' Felperes szüntelen minden Szék napján
ott várja az Alperest sok dolga haladékjával, és
ha jellem az Alperes, nem legyen, a' Felperes az No-
tariussal fel jegyeztesse. A' Bíró penigh, pro-
pter contumaciam a' régi szokás szerint büntesse meg
írával. Ha penigh meg akarja engedni, ez sa-
badságában van; Ez Szólítás után, más szón
a' Felperes azonképpem idéztesse az Alperőt, más
Törvény napja, és ha akkor is szólították és jelen ne
lévén, teledgadjék úgy, a' mint először. Az meg
lévén; harmadik Szék napjára ismét idéztette,
ha akkor is negligallya, tehát; Per non venit az
Bíró sententia pronunciatlyon ellene. De a' tíz
írával a' Bíró, harmadszor, mikor ellene pronun-
cial meg ne büntesse

Másod rendben való függatkozás melly e-
szik az Idézésben, melly legyen a' Felperesektől; imo;
mellyet másképpen talárdaságnak is mondhatuk.
A' Felperes idézteti az Alperest, laivan az Alpe-
res a' Bíró petent, engedelmes néki, eljő; De az
Felperes miután jelen; Kényszerítetik szegény, mind
az Szék fel költéig várni. Protestal a' Bírónak, hogy;
előt Törvényre hitták, és jellemvólna; De a' más fel
(amitson jle)

nintsen jelen; A' Biro' absolvallya, hogy elmehet;
és ha mászor idézik, ismét eljőjön, és efféle idézés
eggy néhányszor lesz, a' szegény emberenn, ki
mian gyakorta nagy károkat vall, mert eggy néhány
napra ismét kell szegénynek az idézés mi' elmulat-
ni; Mint hogy annál egyéb kereseti szegény em-
bernek nintsen, azzal táplállyá minden háza népét
abból adja adóját, abból építi eo magát, minden
városi szolgálatra, szükségre, a' Biro' perreit nem
meri venni; a' Felperes soha nem szólhattya. Vége-
zetre nyavalyás, a' sok várás, és lestekedés mi' eis
meg keseredik, és háza megyen. A' dolog így lévén
A' Felperes ismét meg gondollya magát, és a' szeg-
ény embert ismét idézteni; Az idézést pedig akkor
téteti, mikor a' szegény embernek, vagy szölejében,
vagy egyéb szolgálatra kell menni, azért el nem jő;
Erteven ezt a' Felperes, a' törvényházhoz megyen, és
mind a' szék fel költérg ou várakozik, és látván hogy
a' pereffe jelen nintsen, a' Bironak meg mondja hogy
eggy személyt idéztem, eggy néhányszor, s, egyszer-
sen akar eljőni; a' Biron is pedig meg nem emléke-
zett róla, hogy az eleve eggy néhányszor compareált,
mert nintsen szegénynek senki ki dolgot forgassa.
A' Felperes meg bizonyítja hogy egynehanszor idéztem,
tisztaságot teken re, és ilyen alnoksággal nyomja
meg a' szegény embert, és vagy volt adó, vagy nem volt

de meg veszi rajta, nem csak az adós g'got; de minde
 Idézésre való költőgétis meg rántja a' szegény embe-
 ren, melly nyilván való törvéntelenegh, és hamisrag
 dolent miképpen az, a' ki a' Bíró perreit látván, meg
 nem b'csüll; és az Idézésre el nem jő, a' Bíró viz-
 g'rával bünteti meg; és harmadszor, Per non venit
 pronunciat ellene; Azonképpem azokatis méltó azon
 büntetéssel meg büntetni, kik így f'v' asztják a' sze-
 gény pereseket az Idézéssel, eo magok pedig egi'f'er
 sem comparealmak Fel peresek lévén; Seot inkább meg
 etdemlik a' büntetést, a' Decretum tartás adserint.

3. Mivel hogy az Felcletek dolgaiban is
 gyakorta a' Procuratorok miatt, sok hejában való
 Exceptiók, és költőgék törtemek, kik miatt a' pörök
 nagy sok ideig el szoktak vontatódni; Seot sokan
 a' Prokatorok között vadnak, kik minden mesterse-
 geket ebben akarják műtogatni, miképpen a' pörö-
 kek a' másfelének nyilván való karótera, és törvénte-
 lenségekre halogathassák; Ezt pedig semmiért e-
 gyébr' nem tselekszik, hanem hogy, az szegény pör-
 r'ököm többet volhassanak, melly a' pörösöknek se-
 lete karót, mert nem győznek a' sok hitván Exceptio-
 keit csak Viztaságos a' Bír'aknak fizetni

Hogy azért ebben is a' közönseges Igasságnak
 előmeneteli lehessen, ilyen rendet akarunk követni:
 Minden rendbeli pörös az eo feleletit írva adja a' be-
 akar Adóság, akar örökség dolga légjen, és akar
 egyébféle kereset légjen, ki vévenni efféle Causakor
 Kik in manifesto homicidio, et similibus casibus
 találtak

találtnak, mert azok irás által az eo dolgokat nem szá-
bíthatják; A' mikor pedig a' Felperes az eo feleletit
írva be adgya, az Alperes mására tartra, és innigjára,
ugyan ott a' székszinén a' Notariusnak az eo Igasságát
meg adgya, hogy hatod napra elő állhasson, és a' peres
keresetire ismét írva adhassa be feleletit, kit ha negli-
galna, *convincatur in Decem Marcis*. Azonképpen
a' másik *Terminus* is, ha negligalna, *Eodem onere*
aggravetur. Harinadszor, a' Biro osztán a' felelválmé-
nök ellen *pronunci* allyon, és a' más fél, minden kereset-
től abszolvállyá, A' ki pedig a' feleletit másra-
ra nem tartja, *tempore presentationis*, vagy egyéb le-
veleknek paráját *tempore exhibitionis* ki nem kér-
tehat az utam ki nem adgyák. Ez ilyen esetekből
támadott fizetés kire nezzen, ide aláb, mikor az Procu-
ratorok dolgáról szólunk, megh mondgyuk. A' Kupe-
nig efféle Causákban megh esnek, azoknak semmi i-
son *Appellatio* ne engedtessek

4. A' Prokatorok dolgában is vagyon nagy
szertelenség, ki miatt a' szegény pörök tellyességgel
megh emésztetnek, el annyira ment immár a' Procu-
ratorok dolga, hogy majd nagyobb az eo fizetések,
hogy sem mint a' pörösök kereseti. Sokult pedig az
egész országban ilyen nagy szertelenség, és szabad-
ság, a' Procuratorok dolgában minzen, mint itt (olvá-
rat, mert annyira nagy szabadságot vettek magoknak
az eo fizetések dolgában, hogy ha valamelly szegény
embernek Tíz forint erő pöri vagyon, külömben fel ne
veszi, hanem felébbenn, vagy harmincz forintban, ki miatt, ha

színtén a' pörösök az urán meg akarnának békélni,
a' Procuratorok nem engedik.

Mostanis ilyen dolog esett a' Procurato-
rok miá: Eggy Szegény nyomorúlt Eorvegy Állomány-
nak volt per, melly pör járt háromszáz forintban,
A' Procurator Külömben nem akarta gondját felvenni
Száz forintnál; az pör alatt az Állomány, pörössével
megh egygyezett volna, de a' Prokator nem engette,
hanem hogy a' Száz forintya éppen meg legyen; de
Külömben nem engedi a' meg alkuvást. Hogy azért
a' pörösökön ilyen nagy szertelenséggel ne regnály.
lyanak és ilyen sacsszólatait a' Szegény Kosségen
ne tehessenek, a' Procuratorok dolgában is ilyen mó-
dot, és rendtartást akarunk követni:

1. Először: Hogy minden valaki Procura-
toragot akar viselni; hűtő legyen, hogj eo híven,
és igazán agálazz eo Principálissa dolgában,
a' más ellenkező félnek semmit nem kedvezem,
és hogy ha más pört, tudván senki ellen precedual-
ni sem akar.

2. Másodszor: Ha adóssággért perel, eorven
forint adósságról, többet az eo szolgálataért ne
vehessen, hanem minden forintból tíz tíz penzt,
ha pedig az adósság Eorven forint felel lesz,
csak eor penzt vehessen; úgy hogy, Száz forintból
eot forintot, & sic consequenter, Kétszázból tízet,
és így procedallyon rendel dolgában. De ez ilyen

Kétszer

43.

a' porosokis ne kényszerítessenek uncalan, minden ki-
csin dolgot a' Fejedelmet meg találni a' szegény ember
nek. Mind emyri sok bántódásoknak el távoztatásáért
emek utánna ilyen rendet akarunk a' Törvény tétel-
benn tartani.

1570.

1. Míkeppen az 1570. esztendőben az
Törvénytételre három bizonyos napot rendeltünk volt,
Keddét, Szerdát, és Szombathot.

Mostanis azokat observálni akarjuk; De az Del-
utánna való Törvény tételket, mint ártalmásokat, tellyes-
séggel hátra hagyjuk, hanem ha olly casus következnék,
avvagy Fejedelem parancsolatya a' kényszerítene, kik mi a'
egyet nem lehetne.

2. Az Idezésben szoktanak nagy sokféle
Károkat, és felettébb való költségek a' peresekre követ-
kezni, Ugy, annyira hogy, gyakorta esnek olly porok,
hogy egész esztendőig is a' porot a' Biró eleiben
nem vehetik: seot gyakorta az Idezésben való költsé-
mek haladta a' derék kereset. E'penig követke-
zett a' szertartatlansághól, és a' mi Atyáinknak jó
szokásoknak hátra hagyásából,

Hogy azért a' porosoknak is az Idezésben jó mód-
gyok lehessen, ilyen módot akarunk követni:

1. A' peres kerjen pettet a' Birótól, és hogy abban
is vétég ne lehessen, adjon a' város Szolgájának az
pettet mellett két pénzt, és a' Szolgával ideztesse eo ma-
gat az Alperest személye szerint, és a' Törvény nap-
előjve

előjőven, a' Pörösök kívánságára Bíró Uram
szólittassa az Alperest, avvagy Procuratorát, nem
várva, mint az előtt a' Széknek fel kelését, mert az
nem csak karos. De az Iroda Torvénynekis ellene va-
gyon, hogy a' Telperes szüntelen minden Szék napján
ott várja az Alperest sok dolga haladékjával, és
ha jellem az Alperes, nem legyen, a' Telperes az No-
tariuszal fel jegyeztesse; A' Bíró penigh, pro-
pter contumaciam a' régi szokás szerint büntesse meg
Írával. Ha penigh meg akarja engedni, eo sza-
badságában van; Ez Szólítás után, más szón
a' Telperes azonképpem idéztesse az Alpöröst, más
Torvény napra, és ha akkor is szólitták és jelen ne
lezen, trelekedgjék úgy, a' mint először. Az meg
lévén, harmadik Szék napján ismét idéztette,
ha akkor is negligallya, tehát; Per non venit az
Bíró sententia pronunciatlyon ellene. De a' tíz
Írával a' Bíró, harmadszor, mikor ellene pronun-
cial meg ne büntesse

Másod rendben való függatkozás melly e-
szik az Idézésben, melly legyen a' Telperesektől; umez
mellyet másképpen tralárdsgágnak is mondhatuk.
A' Telperes idézteti az Alperest, látva az Alpe-
res a' Bíró petreit, engedelmes néki, eljő; De az
Telperes minnén jelen; Kényszerítetik Szegény, mind
az Szék fel költéig várni. Protestal a' Bírónak, hogy
eotör Torvényre hitták, és jellemvólna; De a' más fel
(misen jle)

nintsen jelen; A' Bíró absolvallja, hogy elmehet; és ha mászor idézik, ismét eljőjön, és efféle idézés egy néhányszor lesz, a' szegény emberen, ki miatt gyakorta nagy károkat vall, mert egy néhány napszámot kell szegénynek az idézés miatt elmulatni. Mínt hogy annál egyéb kereseti szegény embernek nintsen, azzal táplálja minden háza népét, abból adja adóját, abból építi eo magát, minden városi szolgálatra, szükségre, a' Bíró perreit nem meri venni, a' Felperes soha nem szólittatja. Végezetre nyavalyás, a' sok várás, és lesekedés miatt, eois meg keseredik, és háza megvén. A' dolog így lévén, a' Felperes ismét meg gondolja magát, és a' szegény embert ismét idézti. Az idézést pedig akkor teteti, mikor a' szegény embernek, vagy szölejében, vagy egyéb szolgálatra kell menni, azért el nem jő. Ertevére a' Felperes, a' törvényházhoz megyen, és mind a' Szék fel költérgőn várakozik, és látván hogy a' peresse jelen nintsen, a' Bírónak meg mondja, hogy egy személyt idéztet, egy néhányszor, s, egyszer sem akar eljöni, a' Bíró's pedig meg nem emlékeztetik róla, hogy az előtt egy néhányszor compareált, mert nintsen szegénynek senki ki dolgát forgassa. a' Felperes meg bizonyítja hogy egynehányszor idéztette, Tiszcaságot teken reá, és ilyen alnoksággal nyomja meg a' szegény embert, és vagy volt adós, vagy nem volt.

de meg veszi rajta, nem csak az adósságot; de minden
 Idézésre való költőiség is meg rántja a' szegény ember-
 ren, melly nyilván való törvéntelenség, és hamisság
 Mert miképpen az, a' ki a' Bíró perét látván, meg
 nem bocsúll; és az Idézésre el nem jő, a' Bíró viz-
 gival bünteti, meg; és harmadszor, Per non venit
 pronunciat ellene; Azonképpem azokat is méltó azon
 büntetéssel meg büntetni, kik így fón asztják a' sze-
 gény pereseket az Idézéssel, eo magok pedig egíszér-
 sem comparealmak Fel peresek lévén; Seot inkább meg-
 érdemlik a' büntetést, a' Decretum tartás adserint.

3. Mivel hogy az Feleletek dolgaiban is
 gyatorta a' Procuratorok miatt, sok hejában való
 Exceptiók, és költőgek törtémei, Kik miatt a' pörök
 nagy sokféleig elszoktak vontatódni; Seot sokan
 a' Procuratorok között vadnak, kik minden mesterse-
 geket ebberm akarják műtogatni; miképpen a' pörök-
 ke a' másfelének nyilván való karóka, és törvéntel-
 lensegekre halogathassák; Ezt pedig semmiért e-
 gyébreit nem tselekszik, hanem hogy, az szegény pör-
 rök közt többet vollassanak, melly a' pörösöknek se-
 lere karó, mert nem győznek a' sok hitván Exceptio-
 keit csak tisztaságot is a' Bíráknak fizetni

Hogy azért ebben is a' közönseges igazságnak
 előmeneteli lehessen, ilyen rendet akarunk követni:
 Minden rendbeli pörös az eo feleletit írva adja a' be-
 akar Adósság, akar örökség dolga legyen, és akar
 egyébféle kereset legyen, ki vévenni effele Causakot,
 Kik in manifesto homicidio, et similibus casibus
 találtak

találtnak, mert azok irás által az eo dolgokat nem szá-
bíthatják, A' mikor pedig a' Felperes az eo feleletit
írva be adgya, az Alperes mására tartra, és innigjára
ugyan ott a' szék szimvén a' Notariusnak az eo Igasságát
meg adgya, hogy hatod napra elő állhasson, és a' peres
keresetire ismét írva adhassa be feleletit, kit ha negli-
galna, *Convinctur in Decem Marcis*. Azonképpen
a' másik Terminuson is, ha negligalna, *Eodem onere*
aggravetur. Harinadszor, a' Biro osztán a' feleletime-
ről ellen *pronunci* allyon, és a' más fél, minden kereset-
től absolvállya, A' ki pedig a' feleletit mása-
ra nem tartja, *tempore presentationis*, vagy egyéb le-
veleknek paráját *tempore exhibitionis* ki nem kér-
tehat az utam ki nem adják. Ez ilyen esetekből
támadott fizetés kire nezzen, ide aláb, mikor az Procu-
ratorok dolgáról szólnunk, megh mondgyuk. A' képe-
nig efféle Causákban megh esnek, azoknak semmi ü-
don *Appellatio* ne engedtessek

4. A' Prokatorok dolgában is vagyon nagy
szertelenség, ki miatt a' szegény pörök tellyességgel
megh emésztetnek, el annyira ment immár a' Procu-
ratorok dolga, hogi majd nagyobb az eo fizetések,
hogi sem mint a' pörösök kereseti. Sokult pedig az
egész országban ilyen nagy szertelenség, és szabad-
ság, a' Procuratorok dolgában minsten, mint itt (olova-
ra), mert annyira nagy szabadságot vőttek magoknak
az eo fizetések dolgában, hogy ha valamelly szegény
embernek Tíz forint erő pöri vagyon, külömben fel ne
veszi, hanem felébbenn, vagy harma dábam, ki miatt, ha

színtén a' porósok az után meg akarnának békelni,
a' Procuratorok nem engedik.

Mostanis illyen dolog esett a' Procurato-
rok miá: Eggy szegény nyomorúlt Eozvegy Asszony-
nak volt peni, melly pör járt háromszáz forintban,
A' Procurátor külfömben nem akarta gondját felvenni
Száz forintnál; az pör alatt az Asszony, pörössével
megh egygyezett volna, de a' Prokátor nem engette,
hanem hogy a' Száz forintya éppen meg legyen; de
külfömben nem engedi a' meg alkuvást: Hozzáért
a' porósokön illyen nagy szertelenséggel ne regnály.
lyanak és illyen sacsozottat a' szegény kösségen
ne tehessenek, a' Procuratorok dolgában is illyen mó-
dot, és rendtartást akarunk követni.

1. Először: Hogy minden valaki Procura-
torágot akar viselni, hűvös legyen, hogj eo híven,
és igazán agálaz eo Principálisá dolgában,
a' más ellenkező félnek semmit nem kedveznem,
és hogy ha más pört, tudván senki ellen prosequa-
ni sem akar.

2. Másodszor: Ha adósságért perel, eorven
forint adósságról, többet az eo szolgálataért ne
vehessen, hanem minden forintból tíz tíz penzt,
ha pedig az adósság eorven forint felelősen,
csak eor penzt vehessen; úgy hogy, Száz forintból
eot forintot, & sic consequenter, kétszázból tízet,
és így procedillyon rendel dolgában. De ez illyen
kétszer

fizetésért, csak itt a' Kolozvári Széken tartozzának
a' prörsökre gondot viselni. Azonképpen, ha az prö-
örökesség dolgaát nézi, abból is, juxta valorem bonorū
legyen a' Procuratorok fizetése

Ha pedig a' prö Tisztességh dolgaát nézi,
mellyből holt diu fizetés következne, mivel hogy az
Tisztesség dolga meg haladja az egyéb kereset,
és affele törésnek fizetése csak egyedül a pröst
nézi, abból a' Prokator tíz forintot vehessen.

3. Ha pedig a' kereset Eleven Díjút, avagy
Emenda Linguát néz; mivel hogy annak a' fizetésnek
csak harmad része nézi a' pröst, harmadát adja
a' Prokatornak. Így érted az egyéb féle perekért,
kik hatalom dolgaát nézik.

4. A' Procuratorok dolgához tesszük ezt is
hozza, rágyafstanunk, hogy dolgokbani hívelben, és se-
re nyelben eljárvanak, és a' prörsökre is különkül-
lomb féle károk ne következessenek. Ha a' prörsök
a' Procuratorok gondviseléseinek miatt, kárt val-
lanának, tudni illik: ha, vagy Feleletnek massát ki-
nem venne, avagy a' feleletre való vást negligálna,
Avagy in Termino competenti nem comparealna; ha
mi kárt azzal a' prösnek tenne, Solvat ex proprio,
mert alkalmatlan dolognak itellyük azt, hogy az
Procurator a' fizetést el vegye, és az után az szegő

ember kerire
„gondja ne legyen”

5. Seot ha mikor a' Szegény ember az
Procuratort szorgalmaztatja, hogy dolgot elővége-
fizetése felett meg szoktak nyavalyásokat rongál-
ni; és kússebséggel szoktak illetni, melly dologból sok-
féle nyavalyák következnek a' pörösökre.

6. Egygyik; Mert a' Pör a' Prokatorok-
gondviselenségek miá, vagy sokáig el halad. A'
Procuratoris, a' mit fel kellene jedszemetni, negligálja,
hanem annak utánna a' Birakot, és a' Tanácsot szok-
ták érte esketetni, és vallani; Hol pedig az mond-
gyuk: Mivel hogy a' Notarius arra való, hogy ha a'
Törvényben valami szó esik, a' peresek kívánságára
felinja, A' Biró pedig; azonképpem a' Tanács nem
köteles semmit fejében tartani; hogy annak utánna
egynéhány estendővel azokról vallyon, excepto isto
casu, Holkor a' Notarius avagy a' peres el vesztene
a' Jedszest. Így kiki köteles szűkölködő felebarátja-
nak szolgálni.

7. Utolszor. Miert hogy a' Bizonyítás dolga
banis, Különn különféle szerelenségek, és fogjacketorá-
sok szoktak esni; hogy egyszer ki fog egygyik fél bi-
zonságra, és néha egész esztendőig silentiumban
hagygya, és mikor sollicitatly a' a' dolgot, és a' tör-
venc; a' más fél ugy fog masszoris ki, melly miatt
az pör nagy hosszú ideig halad, és vándorik az
bizonyos dologbanis; Azért ilyen rendtartást a' tanács

(Közlési)

Hogy a' melly Terminust adnak elsőbenn az
 bizonyításra valamelly félnek, bizonyítson addigh;
 Adveniente autem termino elo ally on a' Szeksimin
 es' a' Biro Certificállyá, hogy expirált az coneki ádatott
 Terminus, és azonkeppenn cselekedgyék; fogjon más
 Szoris ki; harmadszor is azonkeppenn cselekedgyék.
 Ita perigh valamelly fél ezt negligállyá, tehát az
 utdani bizonyfágra ki nem bocsátatik töb-
 be, hogy egyike néki engedtetett
 Terminuson is nem
 bizonyít.

170. §. 5.

Derenda Dnos

DECRETA DOMI = NORUM CENTUM PATRUM

In Articulos sub Sigillo

pendenti redactum. A. 1583.

Transversa sunt in Nativum Hungari-
cum Idioma.

Hoc, quo sequitur modo:

Mű Kolosvári Választou Szaz Emberek;
Adgyuk emlékezetire mindeneknek, a' kiknek illik,
ez mi Levelünknek rendiben; Hogy mikoron a' mi
Városunknak régi szokása szerint, minden esztén-
clönként Uy Biróságunk választására, a' mi Tanács-
házunkban bé gyűlésünk volna, akarván ez váro-
sunknak rendtartását, és állapotját megh jobbitani
és reformálni; melly jobbitás után, mindenféle visz-
sza vonás es alauomban való gyűlölség közüllünk
Ki gyomláltatva lévén, az város, minden közönseges
jonak gyarapodására alkalmas lenne, és minden-
nek az eo tulajdon rendtartásában igazittatnék.
Amakohat, minden követezendő Birákok, és Es-
Kia

Küü Polgárokat, örököskeppen, minden jövőendő üdökbe
ez ide alább Articulusokban, és Czikkelyekben, az utól-
só Articulusban megh írt büntetési álaa végeztük él-
tetni: Melly Articulusok így következnek:

I. Hogy a' Bíró, és Esküü Polgar Uraim, Kará-
tron napja Estin egymástól Tisztekeben elvállyanak
és minny arást azoknak a' Száz embereknek helyekbe
kik azon esztendőben e világból ki mültek volna, mas
rendeltessék, és választassanak. Es amake utánna,
Szent István Protomartyr napjain, mikoron Bíró Ura
a' Gynterembem, az eo Bírósági Tiszteit le tomé, minnyá-
rást harangozzanak, és az Választott Száz Emberek
be gyűllyenek, és minnek utánna Bíró Uram a' Perseket
le tötte volna, ocan a' napom a' Száz Uraim ki ne
memyenek addig, és egymástól el ne vállyanak, mig-
len Uy Bíró, és Polgárokat választassanak. Ha pe-
nig azon üdön és napom a' Bíró választásában je-
len nem lenne valamellyik, tehát Tíz forintó maradjjon
ha elégedendő ~~akár~~ az eo jelen nem lekenek nem ad-
hattya. Melly Tíz forint a' Városnak Szükségőie köl-
tessék

valamellyik
okát

2. Az Választott Száz Uraim az eo Tanács-
zokban rend szerint üllyenek, úgy hogy, egy Száz,
egy Magyar mellett, és mind akképpem, a' mint az
Tanács ül.

3. Hogy minden pinxt kit az Adóban szednek
a Tanácsházban vigyenek, és az Saffor Polgároknak
kezekbe

Kezelemben adgyomak, hogy sentri azt el ne Sasarolja,
hanem csak az Sasar Polgárok.

4. Hogy az Adó Szedéshem mindenkor az
Esküű Polgárok közzül kérem járjanak. Hogyha
peniglen társá valamiképpen mingyárak nem
lehetne, az Esküű Notarius járjon velle. Mikor
penig a pinzt meg hozzák, a két Adó Szedő Pol-
gárok közzül egygyik, mindenkorom a pinzt be-
pescéellye, holott csak Polgár járna el az Esküű
Notariuszal, tehát akkor a Notarius az es pe-
tsetit a pinzre nyomja egygyik Polgárral a pinz
állyon petset alá; az másikkal a Regestrum
úgyon petset alá.

5. Hogyha törcimék hogy egygyik Sasar
Polgárnak a másik Polgár társá, a városnak bi-
zonyos, és külön való dolgaibann volna foglalatoz-
mingyárak Biro Uram Tanácsával egyetemben
más Esküű Társot adgyomak melléje, hogy egy-
etmonmag a semmit ne Sasarolhasson, és el ne köl-
hessen; hanem mindenkorom kétem legyenek.

6. Hogyha valaki a mi feleink közzül, va-
lami gonosz hírnévben, avagy paráznaaságnak
vetkében találcatnék, és azzal sullyoncatnék,
terhelcatnék, a Biro valamint az olyan embe-
rem Víz Pira felét venné, tehát az városnak ép-
pületre cartozzék el költem.

7. Az városnak Széna kettit és füvet az For-

Práby/33

Fertály szerint, mindenek fertályban lakóknak, az eo Adórok, és vonások szerint örszák, és adgyák.

8. Valamellyeknek a' Városi lakosok felemlé
közül, Díjokig való örökségek vagyon, azt megne
foghassák, hanemha az eleott Törvény szerint megh
sullyorodott vagy feje szerint való verelben, vagy kö
zönséges vérnek ki ontásában, avvagy fenyegetésben
találtatik.

9. A' Száz Választott ember közül senki hi ne
irassék, hanemha bűmek tselekedeti miatt, vagy
nagy szegénysége miatt, avvagyha minden marhá
járól megh forstatva találtatik.

10. Senki a' kívül lakó emberek közül, az
eo barmokat, a' város határán ne hízallya, se legeltesse.

11. Hogy a' Biró, és Polgárok az eo tulajdonla
kú házaiktól, az Adó fizetésben szabadok legjenek,
ha más házakból volnának, mellyben nem laknának, at
tól tartoznának az adót megh adni.

12. Valamit a' Száz emberek el végeznek, tartoz
zék a' Biró Tanácsával egyetemben fegyheccelenül
megh tartani, és ki szolgálatni.

13. Mindenféle lehok, az eo Igasságokban, és Tör
vényekben megh tartassanak.

14. Ennek utánna csak egyy Biró is Prokatort
ne tartasson semmi okkal.

15. A' Birák és Polgárok mindeneknek előtte

az Anya Szent Egyházi dolgokra viseltyenek gondot,
és a' Plebanust, a' Káplánokat, és Prædikátorok:
nak főképpem a' Polgár rendeknek főképpem tar
nak. ^{2. társar.}

16. Vasárnap és egyéb ünnepnapokon semmi
Törvény ne szolgáltassék.

17. A' VádrBíró, mindenkorom a' száz em
berek közül választassék.

18. A' Törvénynek szolgáltatásának napján
a' Bíró, és Tanács reggel jó idejém begyűllyenek
hamaraggal.

19. Bíró Uram és az Ekkü Polgárok, az
Törvény napjai között, minden hétben rendelje
nek egy bizonyos napot, avvagy Kedd, avvagy
Kisreda, a' melly napom csak a' községnek dol-
gait, és a' Városnak szükségét igazgassák, és ak-
kor semmi pört elő ne végjenek.

20. Minden esztendőben a' határ Dombo-
kat eljárják minden szomszédok felől, és Iffiakot
végjenek melléjük, hogy eők is a' határt meg ta-
malyák. ^{ismeri.}

21. Az melly dísznö barmok szőlőkben ve-
te ményekben, és kertekben találtatnak, és bé nem
hajthatatnak, le vágatassék; az Ereg féle barmok
pémig bé hajtatassanak, és Bíró Uram az karváltott
embereket megh elégítse.

22. Két Polgár

22. Két Polgár választassék a' Malmokhoz és azoknak jelenlétekbem vétesse ki a' búza, és kettő eo nékiék két forint legyen munkájok.

23. A' Malom, avvagy az Orosz Birónak az eo Birósága, es Tisztí Keresztelő Szent János napig adattassék; melly nap mikor el jöven, mingyárt adtassék; amaki utánna a' ki választatik, annakis azon naptól fogva esztendeig; azaz: Ugyon azo Keresztelő Szent János napig adattassék az Ussz, és Malom Biróságh.

24. Senki a' Bíró, és Esküttek között a' Vájdát, avvagy Király emberet, se akarmelly Hagysa; gos Urat, az Városnak dolgaiban meg ne találja, eo maga egyedül, hanem harmad, avvagy Negyedmagával.

25. A' Bíró, Janos Uraimmal egyetemben az Városi lakos feleinket, az eo dolgokban és ügyökben a' Privilegiumnak tartása szerint, törvénytelen meg ne nyomorítsák.

26. Az Szaz Uraim között, hanem ha ki ez városi fiú volna, ha nem masumet: De ita telepedea volna meg, ha jámbor nemzetregeről, levele nincs, tegor ki iratának.

27. Senki a' Papok, se Baratok, se penigne mes népek, semmi némű örökséget, ugymint házat, szőlőt, Kertec, mi közöttünk ne cserhasanak se vehessenek, ha kikeneke

ha kinek volna, tehát tartozának mingyárt eladni.
Kivéve az olyan házakat belőle, a kiket régi idő-
től fogva trinátkarvólma. Ha ki pedig ez m. városi
feleink között, efféle személyeknek házakat, és örök-
ségekkel adnának, tehát az városiak régi szokása
szerint, illendő büncetűsek legyen; az az: Hogy tölle az
előjövai elvétessenek, és a' városnak szükségére
költessenek.

28. A' Mészáros Mesterek a' városon kívül
az vizem egygy mészáros hídát csináltassanak, és
Ramardkot.

29. Senki a' Birák és Polgárok között
csak egygyet is a' száz emberekből, semmi módon
megh ne botránkoztasson.

30. Senki a' száz emberek között az írtm
embert ne adjon, hanemha a' városon valami nagy
munka esnék.

31. A' Biró és Polgárok, ennek utánma oly-
lyat valasztanak, és tegyjenek száz emberre, hogy
mélto' legyen arra, mint az Privilegiumbanis. megh va-
gyon, hogy ennek utánma a' száz Uram között semmij
vissza vonás es dolog miatt ne indullyon.

32. Az Atya és Fiá, és vérbenint való Atyafiak
egyben mind, se a' Tanácsban, se az száz Uram kö-
ziben, ne valasztassanak, és ültessezenek, hanem azok
közül egygyik, vagy az Atya, vagy fia, vagy Bácsa,
Vagy Eotise

vagy Eotyre, egyikének valamelyikének holtá utám
Mind azonn által a' másik el választathatik.

33. A' Polgar Uraim az Adonak be íse:
deset háromszor járjak el. Amakutánna gyűllyenek
a' Tanátsházban, és a' Fertályoknak egy gyűllye-
stumat elő vévém, a' kik abbann az a' fertályban tar-
toznak az Adóbann be hívassák, kiknek a' megfi-
zetésere egy rövid üdőt hagygyának: Holott pedig
az üdö eljő, és az Adót be nem akarna valaki hozni,
míngy arast személy valogatasmélkül, akarkü legyen,
megh fogassák.

34. A' Kik e városban Idegenek volnának
és kereskednének, azok között senkit a' város könyvé-
ben, ugymint, mi lakos felünket be ne írjanak, hanem
házaat, és örökséget veszen.

35. Biro Uram és az Eskütt Polgarok szün-
telen, minden Idegenekről megh tudakozzanak, a'
kik e városban Adófizetetlen élnének, és azoknak
minden jóait elvegyék, és elfoglalják.

36. Valaki e városi felcink, és lakos Jarsa-
ink között Feleség nélkül, avagy nőtelenül élnének,
Azoknak megh ízemnyéke hogy Hus hagyásig meghá-
zasodgyanak; Ha mivelik, jö: ha pedig nem, tehát,
míngy arast, minden Keisédelemnélkül, a' város könyvé-
ből kirattassanak, és fejenek, s minden jóvoknak el-
vészése alatt, a' városban ne kereskedhessenek.

37. A' város

37. A' Városi feleink közzül, feje és Jorsága
vesztése alatt, senki ne mérésszellyen kívül való ember
rel akarkivel kereskedni

38. A' Széna fűnek meghosztásakor senki
a' Birák, és Polgárok közzül magának fűvet ne tu-
lajdoníttson, hanem valamikor a' Regestumnak olva-
sása az eo házára jut, mingyárast ugyan ott és nem
egyéb helyem, az eo Adajok, és vonások szerint va-
ló fűvet kiadgyák. E' felett, ugyan azom helyem
Biró Uramnak, a' ki az üdö szerint lesz, Tizenhat
vonást adgyanak, A' Polgár Uraimnak is mindenik-
nek a' vonások felett, a' meghirt mód szerint, tíz tíz
vonást adgyanak.

39. Ha valaki a' város Széna fűében barmot
hajt be, és a' Szolgát, a' ki az barmot be hajtotta, meg
kaphatják, feje essék el erette. Ha pedig a' Szolga
el futna, mingyárast, a' marháknak az Uram hu-
szon eot forintot végyenek a' város szükségére.

40. A' Fűznek meg' Szedése először nyilva
mindeneknek hallására meghkiáltassék: Másnap
osztan Nagy Misekor harangozzanak rajja, és ek-
képpem legyen mindeneknek szabadsága a' Szedésére,
De az üdö eleott se Biró, se Polgár a' fűzben ne méré-
sszellyen szedni. Ha ki pedig harangozás előtt a' fűzet
meghlopja, és ott meghtaláltatik, mingyárast, sem
egy, sem más lakos feleinket ki nem véven belötte,
felkezenek elvagattatásann maradgyon. 41. Ha valaki

41. Ha valaki a mezőben masnak rakásában
avagy kalongyáiban lévő fűvet, avagy szénáját Szent-
Miklósnap előtt elhordaná, az is felkeze vagásán maradjon.

42. Biró Uram minden esztendőnként, a Pol-
gár Uraimmal, a városokat lelkek ismeretek szerint megh-
látván, Reformállyák, és megh igazítsák.

43. Valakik az mi Városi feleink között, az eo-
reájá vetteten adót megh nem akarná adni, avagy ne-
adhatná, tehát az ollyanoknak minden jószágok, házak,
is, el adatassék, az város könyvéből ki irattassanak,
ugy hogy Adófizetés nélkül e városban meg ne maradhatnának.

44. Valaki ez városi feleink között, aron ez vá-
rosi Dezmát veszen, fején, és jószágán maradjon, és an-
nak el vesztésével büntetessék.

45. Valakik a Birák és Esküú Polgár Uraim
közül, ez megh irt Articulusok ellen tselekedendik, av-
agy megh nem tartanak; mingyárt az ollyan meg
nem tartó személy, a Városnak és az Communitásnak
Két száz forintokon maradjon.

Melly vegezésünknek és abban való minden
Articulusoknak örökre való erősségére; Ez mi városunk-
nak nagyobbik, és méltóságosb függő pészén alatti
való Levelünket irattuk Urunk születésétől fogva
1537. Esztendőben.

Laudetur nomen Domini propter auxilium suum
1537. Mense Junio. Scrib. Georgijus Comiti

Mutato

MUTATÓ TÁBLA

A.

XXXVIII	Adólságnak megfizetéséről.	fol. 38
XVIII	Arvák tartásáról,	18.
LXXXIV	Appellatiokról,	94
VI	Articuli correcti,	67
XLII	Ádám Péternek Anyafiával való egygjezése	42
LVI	Ádám Rázmán Viczei Borbárával végez.	56

B.

LXXXIII	Bizonyításról.	83
---------	----------------	----

C.

XLIV	Centum-Paterek végzése.	6. 111
XXXV	Csereberéről.	35

D.

II	Divisio elindításának módgya.	2
----	-------------------------------	---

F.

LXXV	Fel-peres, és Al-peres állapotgyáról.	75
XXVIII	Fiscusról.	37.
XXI	Feryhez menésnek módgya.	21

H. Hünek for

I. H.
Flütnek formája 5
LXXIX Hűtnek formája. Hadnagy, s. Assessor esketés. 69

I.
LXXIII Idezésről. 73
X LVII Ijgyártó Mihály gyermekei között való osztás. 47

K.
LXX Kolosvár várossa meg nemeseítéséről. 59
LXXIII Kolosvárnak nemeseítéséről való Punctumok. 63
LIII Kőrődra való Rész adásról. 53

M.
IV Marha Szállásról. 4
XXIV Marha szállás Testamentum után. 24

O.
XXXXI Observationes Divisorum. 21
VI Osztó Birákról. 6
XI Oszlásról. 11
XVI Osztozás elöljáróban való Zikkelyek. 16
XXX Örökség eladásról. 30

W P

Lxxx

Pöröknek viseléséről 80

Ci

Procuratorokról. 101.

S.

III

Successioról. 3

T

Lv

Tanáts Constitutioja, 55

Lxxxiv

Tanúk mitrodás személyek legjenek. 84.

LIII

Testamentumnak megh állásáról. 53

XXVII

Tutorsághról. 27

Titulussa a' Város Constitutiojanak.

Lxxviii

Tömlőzről, Fogházról. 78

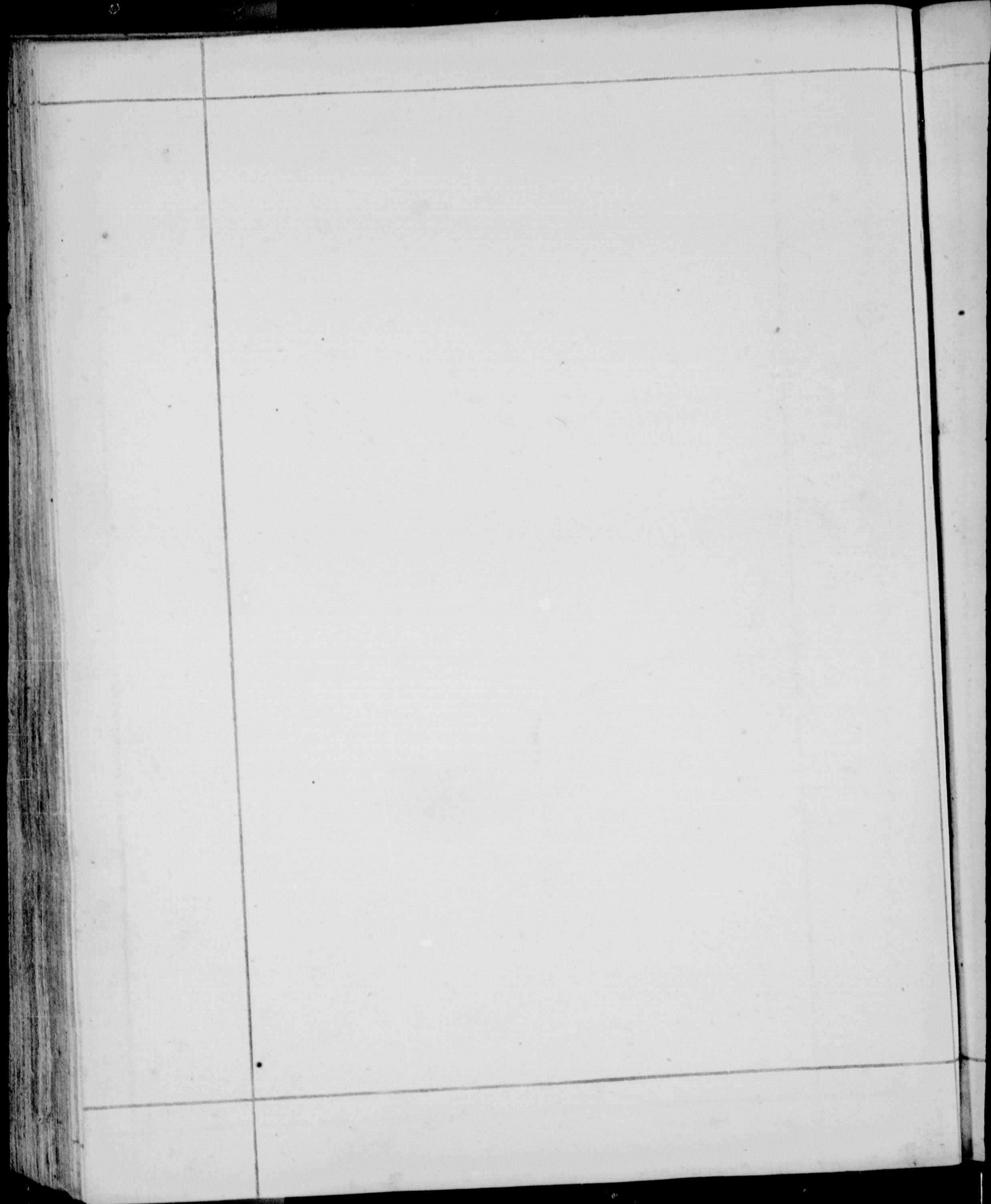
Lxxxvii

Törvénynek kiszolgáltatásáról 96

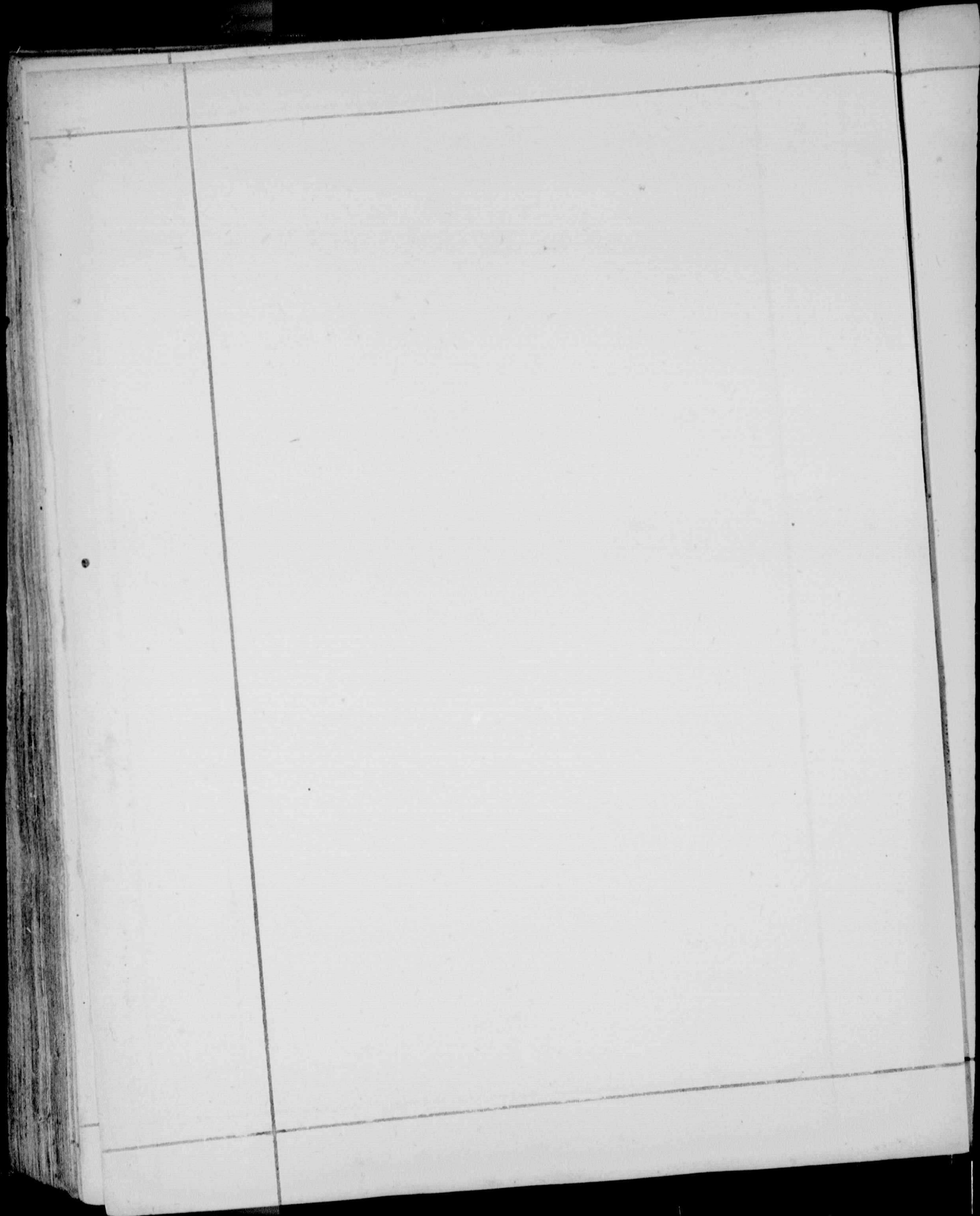

KOLOSVAR
VAROSA
KEBELBELI
TORVENYEI BOL

ANNO 1603

(MASOLAT 1705-ből)

Kvár, Akad Lta

Képfintok 1884 sz.

VEGE.